

309407 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. సంచిక 42
సంపుటము. 1
జెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 20 వ తేది సోమవారము
కాళియ క్తి నా మ సం వ త్స ర వై శా ఖ మా స శు ద్ధ దశమి ౧౦.

ఇండియాగవర్న మెంటుయొక్క వైనాన్సు డిపార్టుమెంటు.

సం. 1250 - ఎఫ్. సిమ్లా, 1918 వ సం॥ మే 11 వ తేది.

ఇండియాదేశపు రెండవ యుద్ధబుణము

రోక్క-రూపముగా వచ్చిన యావత్తు మొత్తమును, ఇండియా దేశము ఇచ్చే పది కోట్ల పానుల (సవరనుల) మొత్తము క్రింద, యుద్ధమును సాగించుటకుగాను హిజ్ మెజెస్టీవారి దొరతనమున కియ్యబడును.

- వచ్చుబడి పన్ను లేని 1921 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
- నూటికి రూ॥ 100 చొప్పున 1921 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి
- వచ్చుబడి పన్ను లేని 1923 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
- నూటికి రూ॥ 100 చొప్పున 1923 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి
- వచ్చుబడి పన్ను లేని 1925 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
- నూటికి రూ॥ 100 చొప్పున 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి
- వచ్చుబడి పన్ను లేని 1928 వ సం॥ నూటికి 5½ వడ్డీ యుద్ధపత్రములు
- నూటికి రూ॥ 105 చొప్పున 1928 వ సం॥ సెప్టెంబరు 15-వ తేదీన తిరిగి చెల్లించబడునవి

ఇవన్నీ,

వచ్చుబడి పన్ను లేకుండ

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్క-పు సర్టిఫికెట్లున్నూ

జారీచేయడము.

అవలకున్న వడ్డీకిన్ని ఇండియా గవర్న మెంటువారి రివిన్యూలున్నూ ఆస్తిన్నీ హామీగా ఉండును.
1921 వ, 1923 వ, 1925 వ 1928 వ సం॥ పు యుద్ధ పత్రములు

జారీ వెల:—దరఖాస్తు చేసికోబడిన ప్రతి రూ॥ 100 కు రూ॥ 100.

బడ్డీ:—సంవత్సరమునకు నూటికి 5½ చొప్పున ఆరేని నెలల కొకసారి మార్చి 15 వ తారీఖునను సెప్టెంబరు 15 వ తారీఖునను చెల్లించబడును.

కొనిన తారీఖునుండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖునకు వడ్డీ పత్రములు కొనిన కాలముందు ముందుగా చెల్లించబడును.

1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖు తరువాత పోస్టాఫీసు ద్వారా కొనబడు పత్రములమీద, కొనిన తారీఖు నుండి 1919 వ సం॥ మార్చి 14 వ తారీఖు వరకు వడ్డీ, కొనిన నుండు ముందుగా చెల్లించబడును.

గోపన మైన హక్కులు:—ఇకమీదట ఇండియా గవర్న మెంటువారు జారీచేయు ఏదేని దీర్ఘ కాలపు బుణమునకు వడ్డీ లేదు ఎంత. ఏదైనా పబడియున్నప్పటికిని, సవరు బుణ మునకయి వైకము కట్టు కార్యము కొఱకు రొక్క-ముతో సమానముగా 1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం॥ యుద్ధపత్రములు, వాటి చెల్లుబడి కాలములో సమాన విలువకు అంగీకరింపబడును.

1921 వ, 1923 వ, 1925 వ, 1928 వ సం॥ యుద్ధపత్ర ములమీద వడ్డీకి వచ్చుబడి పన్ను లేదు. కాని అది, యితర వచ్చుబడిమీద ఆపన్న కట్టవలసిన రేటును నిర్ణయించడము లో గణించబడును. మరియు దానికి అధికపన్ను (నూపర్ టాక్సు) కట్టదగియుండును.

సెక్యూరిటీలు ఏరూపముగానుండునది:—యుద్ధపత్రము లు (ఎ) ఇన్స్క్రిబ్డ్ (రెజిస్టరైన్) స్టాకు సర్టిఫికెట్లు రూప ముగానో (బి) ప్రామిసరీ నోట్లరూపముగానో జారీచేయబడు ను. తదనంతరము ఇవ్వు మైనయెడల, ఇవి యిచ్చి వీనికి బదులు, చేరు (హాజరు) పెట్టువానికి చెల్లుబడిగల) పత్రములు ఉన్న పుడు ఆపత్రములను, కర్చులేకుండ పుచ్చుకోవచ్చును.

యుద్ధపత్రములు కొనునతడు ఫలానిరూపముగా జారీ చేయబడవలయునని ప్రత్యేకముగా ఉదాహరించి యుండని యెడల, అది, ఇన్స్క్రిబ్డ్ (రెజిస్టరైన్) స్టాకు సర్టిఫికెట్లు రూపమున జారీచేయబడును.

ప్రామిసరీనోట్లు, అలస్యము కాకుండుటకై మొదట, సాధ్యమైనంత కొద్దిసంఖ్య వేరు వేరు నోట్లుగా జారీచేయబ డును; అయితే అటుతర్వాత, ఇవి యిచ్చి వీనికి బదులుగా ఎట్టి విలువగల నోట్లకు దరఖాస్తు పెట్టుకోబడునో వాటిని,

పుచ్చులేకుండ, పుచ్చుకోవచ్చును. కావలసిన మొత్తమునకు ఒక్కటే స్టాకు సర్టిఫికెట్లు జారీచేయబడును.

ప్రామిసరీ నోట్ల రూపముగా పత్రములను బ్యాంకులలోను గవర్న మెంటు ఆఫీసులలోను కొనుట

1. రూ॥ 100 గాని నూరుతో గుణించిన (పూర్తి నూర్లుగా నుండు) మొత్తములుగాని విలువగాగల (ప్రామిసరీ నోట్ల రూపమున యుద్ధపత్రములు, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించినమీదట,

(ఎ) బెంగాలు, బొంబాయి, మదరాసు బ్యాంకులు యొక్క హెడ్ ఆఫీసులలోగాని యేదేని ఇండియా బ్రాంచి లోగాని విద్యుత్తముగా దరఖాస్తు పెట్టుకోకుండ,

(బి) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసువద్దగానియే అకౌంట్లెంటు జెనరలుయొక్కయైన లేదా కంట్రోలరు యొ క్కయైన ఆఫీసువద్దగాని యేదేని గవర్న మెంటు (ట్రెజరీవద్ద గాని సబ్ ట్రెజరీవద్దగాని దరఖాస్తు పెట్టుకొనినమీదటను 1918 వ సం॥ జూను 3 వ తారీఖునుండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14 వ తారీఖువరకు కొనవచ్చును.

దరఖాస్తులు దీనితో జతపరచబడిన సమూహా (ఎ స మూహా) ప్రకారము ఉండవచ్చును, లేదా, కావలసిన పత్ర ముల మొత్తమును వివరమున, కొనుచున్నయొక్క పూర్తిచేరు ను వై విలాసమును, వడ్డీ యే (ట్రెజరీవద్ద చెల్లించబడవలయు నని తాను కోరునో అనియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమూహా ప్రకారమైనను దరఖాస్తులు ఉండవచ్చును.

గవర్న మెంటు ఆఫీసులవద్దను బ్యాంకులవద్దను ఇన్స్క్రిబ్డ్ స్టాకు రూపముగా పత్రములు కొనడము.

2. ఇన్స్క్రిబ్డ్ స్టాకు రూపముగా యుద్ధపత్రములు, రూ॥ 100 ల లేదా దానితో గుణించిన (పూర్తి నూర్లు) మొత్త ముల విలువగలవి, 1918 వ సం॥ జూను 3-వ తారీఖునుండి 1918 వ సం॥ సెప్టెంబరు 14-వ తారీఖువరకును, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించిన మీదటను దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన మీద టను, సరాసరి కలకత్తా కరెన్సీ బుణము ఆఫీసునుండిగాని ఈ క్రింది ఆఫీసులలో దేనిద్వారాగాని, తీసికొనవచ్చును.

(ఎ) కలకత్తా కరెన్సీ కంట్రోలరు ఆఫీసు, లేదా యే అకౌంట్లెంటు జెనరలుయొక్క యైన కంట్రోలరు యొక్క యైన ఆఫీసు;

(బి) బెంగాలు, బొంబాయి లేదా మదరాసు బ్యాంకు లయొక్క హెడ్ ఆఫీసులు లేదా వాటియొక్క యేదేని ఇండియా బ్రాంచి;

(సి) ఏదేని గవర్న మెంటు (ట్రెజరీ లేదా సబ్ ట్రెజరీ.

దరఖాస్తులు దీనితో జతపరచబడిన సమూహా (A సమూ హా) ప్రకారము ఉండవచ్చును, లేదా, కావలసిన పత్రముల మొత్తమును వివరమును, దరఖాస్తువారున్నయొక్క పూర్తిచే రును వై విలాసమును, వడ్డీ యే (ట్రెజరీవద్ద చెల్లించబడవలయు నని తాను కోరునో అనియును స్పష్టముగా ఉదాహరించు వేతే యే సమూహా ప్రకారమైనను దరఖాస్తులు ఉండి వచ్చును.

పోస్టాఫీసులవద్ద పత్రములు కొనుట.

3. ఇన్స్క్రిబ్డ్ స్టాకు రూపముగా గాని (ప్రామిసరీనోట్ల రూపముగా గాని యుద్ధపత్రములు రూ॥ 25 విలువ గలవిగా నైనను దానితో గుణించిన (పూర్తి రూ॥ 25 ల) మొత్తపు విలు వగలవిగా నైనన, రూ॥ 10,000 ల మొత్తమునకు మించ కుండ, చెల్లించవలసిన మొత్తము చెల్లించినమీదటను దరఖాస్తు పెట్టుకొనిన మీదటను, సేవింపుబ్యాంకి పనిచేయు ఏసోస్టాఫీసు వద్దనను, 1918-వ సం॥ జూను 3 వ తేదీనుండి 1918-వ సం॥

డిసంబరు 21 వ తేదీవరకు, కొనకచ్చును, దరఖాస్తులు దీనితో జతపరచబడిన నమూనా (బి. నమూనా) ప్రకారము ఉండవలయునని, కావలసిన పత్రముల మొత్తమును వివరమును, దరఖాస్తుదారునియొక్క పూర్తి పేరును వైవిధ్యమును, వడ్డీ యే (ప్రజరికెడ్ల చెల్లింపబడవలయునని తాను కోరునో, అదియును స్పష్టముగా ఉదాహరింపున తేలి యే నమూనా ప్రకార మైనను దరఖాస్తులు ఉండవలయును.

పోస్టాఫీసు ద్వారా కొనికచ్చునందు, పోస్టుల తెలి గ్రాఫుల ఆకాంక్షలకు జరలయొక్క స్వాధీనములో ఉంచ బడుటకు కోరబడె యెడల అట్లు చేయవలయును.

చెల్లించడము

4. (కావలసిన పత్రపు మొత్తమును) రొక్కముగాగా ని చెక్కములముగాగాని చెల్లింపవలయును. బ్యాంకులలోపత్ర ములకు కొను సందర్భములలో, ప్రెసిడెంట్ బ్యాంకు యొక్క హెడ్ ఆఫీసునకు కొనినపుడు ప్రెసిడెంట్ బ్యాంకు సెక్రటరీ ఆండు ప్రెజిడెంట్ పేరటను, ప్రెసిడెంట్ బ్యాంకుయొక్క ఒక బ్రాంచివద్ద కొనినపుడు సదకు బ్యాంకు ఏజెంట్లు పేరటను, చెక్కులు వ్రాయవలెను. ఒక గవర్న మెంట్లు ఆఫీసులో గాని ఒక పోస్టాఫీసులోగాని పత్రములు కొను సందర్భములలో చెక్కును దరఖాస్తు ఏయాఫీసులకు చెట్టుకోబడునో ఆయన పేరట వ్రాయవలెను.

పోస్టాఫీసు సేవింగ్సుబ్యాంకులో దరఖాస్తు దారుని పే రట జరయొచ్చు మొత్తములను తీయడము (విత్తద్రావేయ దము) మూలముగా గూడ పోస్టాఫీసులలో (పత్రములకు వైక ము) చెల్లించవలయును.

ప్రెసిడెంట్ బ్యాంకుల హెడ్ ఆఫీసులలో, ఇండియా ప్రెజిడెంట్ బ్యాంకులలో, (చుట్ట పత్రముల క్రయమునకు వైక ముగా) చెల్లించవలయును; బిల్లుయొక్క చెల్లుబడి కాలములో ఇంకను నిలిచియున్న భాగములను ఆ బిల్లులందొక ఉండే విలువలో సంవత్సరమునకు నూటికి 4 వంతున లెక్కకట్టి డిస్కంట్లు తగ్గించి అవి రొక్కముగా అంగీకరింపబడును.

బ్రోకరేజీ

5. ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల ద్వారాగాని బ్రోకర్ల ద్వారా గాని యుద్ధ పత్రములు కొనుటకొకటై రొక్కముగానో చెక్కు మూలముగానో చెల్లింపబడిన యేదైన మొత్తము కొను యములలో అట్టివారికి నూటికి రూ. 0-2-0 చొప్పున బ్రోకరేజీని ప్రెసిడెంట్ బ్యాంకులు చెల్లించవలయును.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల యొక్కయు బ్రోకర్లయొక్క యు ప్రాంపు (మద్ర) చేయబడుచుండే కచ్చెస్ కంట్రిలరునకు గానియే ఆకాంక్షలకు జెనలనునకై గాని కంట్రిలరునకుగాని యేదైన గవర్న మెంట్లు ప్రెజిడెంట్ గాని సబ్ ప్రెజిడెంట్ గాని దాఖలు చేయబడు యుద్ధపత్రముల కొరకైన దరఖాస్తులందొకటి బ్యాంకర్లకును బ్రోకర్లకును నూటికి రూ. 0-2-0 ల చొప్పున బ్రోకరేజీ యియ్యవలయును.

ప్రసిద్ధులైన బ్యాంకర్ల ద్వారాగాని బ్రోకర్ల ద్వారా గాని యుద్ధపత్రములు కొనుటకొకటై ఇండియా ప్రెజిడెంట్ బ్యాంకులలో చెల్లింపబడు ఏదైన మొత్తములందొకటి ప్రెసిడెంట్ బ్యాంకులచే నూటికి రూ. 0-1-0 చొప్పున బ్రోకరేజీ అట్టి బ్యాంకర్లకుగాని బ్రోకర్లకుగాని చెల్లించవలయును.

పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు (వచ్చుబడి పన్ను మినహాయించబడినవి.)

రూ. 10, రూ. 20, రూ. 50, రూ. 100, రూ. 500, కొకటైనవి, జారీచేయబడిన 5 సంవత్సరములకు తిరుపాత చెల్లింప బడవలసినవి.

జారీ వేల రూ. 1-12, రూ. 15-8, రూ. 88-12, రూ. 77-8, రూ. 887-8.

6. పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు సర్టిఫికేట్లు సేవింగ్సు బ్యాంకు పనిచేసే యే పోస్టాఫీసులలో వైది ఎప్పుడై నను కొనవచ్చును. ఏ ఒక పనిచేయునకు రూ. 10,000 లు గరిష్ట మొత్తమునకు మించి ఉంచుకొని యుండవలెను.

7. ఆ 5 సంవత్సరముల పాటులో ఎప్పుడైనను జారీ చేయు పోస్టాఫీసువద్ద ఈ సర్టిఫికేట్లు, వాటికి చెందట చెల్లిం చియ్యవచ్చు మొత్తమునకు ఏనుగద్యములోగాని తిక్కువగా మండు రేట్ల ప్రకారము రొక్కముగా మార్పుకోవచ్చును. ఈ కేవలములను ఇతర విషయములను ఏ పోస్టాఫీసువద్దవైకను తెలిసికొనవచ్చును.

ఎల్. డేవిడ్సన్,
ఆఫీసరు చీఫ్ సెక్రటరీ.

మదరాసు అందునదరక్ మరాటా రైల్వే కంపెని, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నో టీసు (1182)

1918-సం॥ జూన్ 1-వ తేదీనుండి మదరాసు, బెంగళూరు సిటీ, కాంటోన్ మెంట్లు, పూనా స్టేషనులలో నిలువయుండు సామీనులు ఉచితముగ నుండుటకు అంగీకరించబడిన కాలముకంటె ఎక్కువగ స్టేషనులో బడియుండిన రోజు 1-కి గాని రోజులో భాగము 1-కి గాని మునుకు లేక అందులో భాగము 1-కి గాని అకౌంట్ పున స్టేషనులలో సామాను నిల్వజేసినందులకు చార్జి చేయబడును.

ఎప్పటినుండి సామానులు తీసికొన వచ్చుననియు ఆకాలము లోపుగ జెలివరీ ముగియవల యునని తెలియజేయబడు కాలమున సామానులు నిల్వయున్నందులకు ఏమియు చార్జి చేయబడదు.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ టేటు మార్కు) రెవెన్యూ డివిజనులో వచ్చువారు సంబంధముతో పోవుటకు. నులునులేదని రుజువుచేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి టేటుంబునునం దుండే లెసిన మార్కువలెను. ఆంధ్ర, మూసాని, దేశీయబైదులచే దొడ్డగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినములందు చినను మందు గుణముమాడజేలేదనకు మాత్రమే కాక ఎలాకొట్టకొ, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుకరొగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డబ్బా పాకెట్ వెల రూ. 1-0-0. పోస్టేజీ జేటు.

విశేషారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవ్వాలి. కర్తవ్యలకు 100కి 25 రూపాయలు కమీష నియ్యబడును. చిరునామా:— ధన లక్ష్మీ కం పేని, 1-6 కంకటేశ్వరమ్మమ్మి పీఠి, సాకారుపేట పోట్లు, మదరాసు.

అమ్మతవలి 1184

అమ్మతవలి

మనోరంజకమైన నవల.

విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతకములను బొందిన కంచనవల్లి కనకమ్మ విరచితము.

దీని వెల 1-4-0.

గ్రంథకైలి మనోహరము. కథ రసవంతము. భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు లెగినది.

చిరునామా:— ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము 7, తంబుకెట్టిపీఠి, జి. టి. మదరాసు.

లో క మా న్య

బాలగంగాధర తిలకుగారి

జీవితము - ఉపన్యాసములును (తెలుగు) 0-4-0.

బాలీయగ్రంథప్రచురణ సమాజమువారిచే వై పుస్తకమును అట్టివే యగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతరాయి దేశదారిద్ర్యము మొదలగు బాలీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారు లగుటకు వాగ్దానము తప్ప వేటురునుము అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పోత్తములన్నియు పుచ్చుకొన్నచో సాలుకు 3 రూపాయల కంటె హెచ్చుకాదు. దేశభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవలెను.

గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ, (1178) బాలీయ గ్రంథప్రచురణ సమాజం, పితాపురం.

అమ్మతంజనము

తలనొప్పిని తక్షణము మాన్పును. వెల డబ్బు 1-కి 0-8-0 మాత్రమే. అమ్మతంజనం డిపో, రి, రింబుకెట్టిపీఠి, మదరాసు.

ఆంధ్ర దేశ వార్తలు

18 తేదీ తెల్లవారు జామున గంజాముజిల్లా సరస్వతి పేట దరినన్న దీర్ఘాస్తిగ్రామ కరణము పులుగుర్త గోపాల కృష్ణమ్మగారిని చిత్రవధ గావించి చంపి నేసిరట. ఏడుగురు అనుమానింప బడినవారిని పోలీసువారు అరెస్టు జేసిరట.

కృష్ణాజిల్లా ఫిరువంతాలూకా గణపవరంపాస్టు సాండువ్వ శ్రీధిపేశ్వర పుస్తకభాండాగారపు మేనేజరు మంత్రిన వేంకట్రాజుగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారని క్రొవ్వొడి వేణు గోపాలముచే సంపాదించబడినట్టియు క్రొవ్వొడి రామకవి గారిచే రచియింపబడినట్టియు శ్రీ దేవాసురనాటకం అజా విక్షణ పంపిన పుస్తకభాండాగారములకు నుచితముగా నియ్య బడును.

గుంటూరు జిల్లా వెల్లూరులోని ఆర్యభాల విద్యాభివృద్ధి సంఘ గ్రంథాలయ భవనమందు వైశాఖ శు కి నురు వారంరోజున శ్రీజగద్గురు శ్రీకంఠాచార్య స్వామివారి జయం త్యుత్సవము సాయంత్రం 8 లగాయతు 8 ఘంటలవరకు జరుపబడినది. ఆంధ్రదేశ గ్రంథ భాండాగారసంఘ పక్షమున రేపల్లె తాలూకా గ్రంథాలయ సంఘకార్యదర్శి రాఘవచౌదరి గారు 11 గ్రంథములను గ్రంథాలయమున కొనంగిరి.

మార్చి 2 తేదీని గుంటూరు జిల్లా తెనాలి తాలూకా పోతమ్మగ్రామములోని పురజనులందరు విచ్చేసి మంత్రివాది వేంకటేశ్వయ్యగారి యింటివద్ద గొడవర్తి వేంకటరత్నరాశ్రీ గారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద నొకసభ గావించి గ్రామములో శ్రీరామగ్రంథ నిలయమును పేరుతో ఒక గ్రంథాలయమును మంత్రివాది పట్టాభిరూపయ్యగారి యింటివద్ద నుమారు 400 గ్రంథములతో స్థాపించిరి.

వెల్లూరు జిల్లా అల్మీహారుతాలూకా తూర్పు కంఠం పాడునందు 7 వ తేదీని అన్నలూరు చెన్నపయ్యుడు గారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగిన గ్రామస్తుల సభయందు సంగం గోఖలే సేవా సమాజసభ్యుడును, సంగం స్వరాజ్య సమితి సభ్యుడునగు ఎ. వి. రామయ్యగారి గ్రంథాలయ పతనమంది రములు లోనగువానిని గురించి యుపన్యాసించిన పిదప గ్రామ మున "శ్రీశంకర సమాజ"మను పేరిట శంకర సమాజము వెల కొల్పిరి. సమాజమునందు ధర్మ పతనమందిరము పెట్టిరి.

గోదావరిజిల్లా అమలాపురములోని బాలాశ్రీపురమున దరీ పుస్తకభాండాగారపు ప్రథమ వాణికోత్సవము రెండవ తరగతి న్యాయవాది వాడేపు రామమూర్తి పంతులుగారి యాధిపత్యముక్రింద 10 వ తేదీని అత్యంత వైభవముతో జరిగినది. కార్యదర్శి ప్రథమవార్షిక వృత్తాంతమును జదివెను. భాండాగారపునిలవ రు 27-8-10. కూచిమంచి లక్ష్మీనరసింహం గారు నాంధ్రమున భాండాగారముల గూర్చి వచనాన్వయమును జదివిరి. కూచిమంచి గవర్నమెంట్. కి. ఏ. గారిచే నాంధ్రభాష యందు పతనమందిరముల గూర్చియు; అమ్మనామయ్య గారిచే నాంధ్రంబున పృథ్వీచంద్రికలు గూర్చియు నుపన్యాసము నీయబడినవి.

ఒక గిట్టు (వాయుచున్నాడు) జటహ్మిని సంస్థాన ప్రభువులు శ్రీ గాజా మరటి వేంకట లక్ష్మణరావు నిజాం నిజాం నవాబునకు బహదూరువాని పేరు పెట్టవలెనని గ్రామిని తెల్లప్రాలు జమిందారు శ్రీ శోభి నాగి అప్పారావుగారికిచ్చి వివాహము చేయబడినవారును అగు సో॥ శ్రీ రాజ రాజేశ్వరమ్మగారికి శ్రీతిపూర్వకముగ లక్షరూపాయల నొసంగిరి. రెండవకుమార్తెగారును శ్రీ మదినుగంటి వేంకట కృష్ణారావు గారికిచ్చి వివాహము చేయబడినవారును అగు సో॥ శ్రీ సర స్వతీదేవమ్మగారికి శ్రీతిపూర్వకముగా గ్రామములు, రొక్కములు అంతియకేరీ ఆరులక్షలకు వైదిన ధనము నొసంగిరి. వీరికి జమిందారీలేనికారణమునవెక్కుడుధన మొసంగబడినది. ఇదిగాక వీరులేను రాణిగారు సో॥ శ్రీ వేంకటేశ్వమ్మ దొర సానిగారికి వారియిచ్చుమువచ్చిన సత్కార్యములచేసికొనుటకు నేబదివేలరూపాయలను శ్రీతిపూర్వకముగ నొసంగిరి.

అమ్మకము.

రెండు పెద్దపులులు అమ్మకమునకు గలవు. ఒక్కొక్కటి మూడేసి సంవత్సరముల వయస్సు గలది. మంచిస్థితిలో నున్నవి. తక్కిన అంశములు వల్లూరు రాజాగారు, పంగిడిగూడెం, కృష్ణా జిల్లా, అని వ్రాసుకోవలెను. (1180)

రాజ్య ఆంధ్ర రాష్ట్ర సభ

బందరునుండి వల్లూరి మార్గవారానరావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. ఎల్.టి.గారిట్లు మా పేర వ్రాయుచున్నారు.

ఈ సభ కొన్ని కార్యము నిబంధనల ననుసరించి ఆంధ్రీయహాజన సభకంటే ప్రత్యేకముగా సమకూడవలసి వచ్చినను ఈరెండు సభల యుద్దేశములకు పరస్పరవైరుధ్య మేమియు లేదు గాన, ప్రార్థనాపూర్వకము లగునట్టియు లేవలము రాజకీయాంధోళనముతో సంబంధించినట్టియు తీర్మానములను ఆంధ్రీరాష్ట్రసభలో చర్చించవచ్చును. ఒకదినములో వీనిని పూర్తిచేసికొని, తక్కిన రెండుదినములలో ఆంధ్రీయహాజనసభవారు మనంతట మనమే సర్కారు వారి సహాయము లేకుండగ గాని వార్యసహాయముతో గాని వెరవేర్చుకొనగలిగిన విషయములను గురించి తీర్మానములు చేసికొనవచ్చును. మొత్తమున ఈరెండు సభలు రాజకీయసభలనియే చెప్పవచ్చును. వీరితీర్మానములు శీఘ్రకాలములో ఫలోన్ముఖములు కావలెనన్న మనకు బాధ్యతగల స్వపరిపాలనము వచ్చితీరవలెను. దానికి ప్రథమసోపానము ప్రత్యేకాంధ్రీరాష్ట్ర నిర్మాణము, కార్యగ్రామ మద్దెము లీగులవారు కలసి యేర్పాటు చేసిన రాజ్యాంగవిధానము అయియున్నది.

కడపలో జరుగబోవు యీరెండుసభల హాజర సంఘాధ్యక్షులు, అధ్యక్షులు, తమరు చెప్పవలయుకొన్ని ముఖ్యమైన విషయములను, వ్యవస్థక ఆంధ్రీభాషలోనే వ్రాసి చదివెదరని ఆంధ్రీలందరు నమ్ముచున్నారు. తాము వ్రాసినది చూచుకొనుచు చదువుటకంటే, దానినే గ్రామ్యభాషలో నైననేమి, యింగ్లీషు పదములు దొర్లించిన నేమి, తమ సహాధోరక్షితో ఆకుపుగ చెప్పిననే సభవారికి నెక్కువ ఉత్సాహము కలిగించును గనుక, అవిధముగ చేయవలసినదని వారిని మిక్కిలి విషయపూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాను. తమరు ఆచ్యుత్తించి తెచ్చిన వ్యాసములను, ఆ సామంత్రము ప్రతినిధులకు పంచి పెట్టవచ్చును. సభ జరుగుచుండగా వానిని సభలో విరజిమ్ముట మంచిది కాదు.

విషయనిర్ణయసభలు. నిరుపయోగము లని నా యభిప్రాయము. సాధారణముగ తీర్మానములన్నియు, మన కార్యగ్రామమునకు

స్పష్టమైన చివర మేముండును? దీనికి బదులు, ఎక్కడి వారక్కడనే, ఆయా గ్రామములలో తీర్మానములను చేసి, ప్రతికలకున, వైచారికిని పంపవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రములో నుండు మన నాయకులందరు సంవత్సరమున కొకసారి ఒక్కొక్క జిల్లా పట్టణములో చేరి, అక్కడి ప్రజలను రావించి, వారికి ఉత్సాహము కలుగజేసి, సంవత్సరమంతయు, దేశసేవ యెట్లు చేయవలసినది మన రాజకీయ, సాంఘిక, పాఠశ్రామిక వైతిక విద్యాభివృద్ధులకు, నెట్టి విధానములు ఏర్పాటు చేసికొనవలసిన బోధ చేయవలెను గాన, పెనములో నుండి వేడి వేడి అట్టులను తీసినట్లు తొందర తొందరగ మన శ్రాద్ధములకు తీర్మానములన్నియు, ఏవియు మిగులకుండ గడుపు కాలములో ఆయిసోవుచున్నవా లేవా యని ఆంధోళనపడు చుండుట చూడ కడు శోచనీయుగా నున్నది. ఏల యీబాధ? ఎవరి నుద్ధరించుటకు? తట్టె దన్ని తీర్మానములు యథావిధిగ నిచ్చితిమి గదా యను సంతోషము సంతృప్తి తప్ప, ప్రతినిధుల కావగించంత జ్ఞానమువైనను వృద్ధి చేసినవారము కామేమో యని సందేహింపవలసి వచ్చుచున్నది.

దినమునకు భోజనసభలు నిమిత్తమై ఒక్కొక్క ప్రతినిధికి రెండేసి రూపాయలు తీసికొనటవలన, అనేకమందికి కష్టముగా నుండును. దూరపుజిల్లాలవారు ప్రయాణపు ఖర్చులు గాక, యింత సొమ్మును ఇచ్చుకొనగలవారు మిక్కిలి కొద్దిమందిగా నుండురు. దినమునకు ఒకరూపాయి చాలు నని తలచెదను. భక్ష్యములు, ఉపమా, కాఫీలులేకుండ చేయవలసి ఆహ్వానసంఘమువారిని ప్రార్థించుచున్నాను. అవి కావలసిన వారికి దుకాణము లేర్పాటు చేయవచ్చును. సిద్ధపటము దోసకాయలు జాగ్రత్త పెట్టించినయెడల, ఈ పేసంగులలో, సోడా లెమినేకు మొదలగు ద్రావకములకంటే నెక్కువ ఉపయోగకరము లని నేను తలచెదను.

ఏ విషయమును గురించి యైనను ఉపన్యసింపదలచుకొన్న వారు, ఒక పావుచావుమీద తమరు చెప్పబోవునది వ్రాసి తెచ్చుట చుంచి. పశ్చిమాంధ్రరాష్ట్రములో నుండును ప్రసిద్ధ పండితులు, కవులు, గాయకులు, శిల్పులు, మొదలగు వారికి ఆహ్వానములు పంపుట యుక్తముగ నుండునని తలచెదను. మన ఆహ్వానసంఘము వారు దయతో వాప్తార్థనంగీకరింతురని నమ్ముచున్నాను.

జాతీయ సంఘమువారు బందరు జాతీయ కళాశాలను

కృష్ణజిల్లా గుడివాడగ్రామములోని కృష్ణవిలాసమందిరమునందు పండిత వ. చిరంజీవిశాస్త్రిలవారు 13వ తేది సాయంకాలము ఆక్షరసాంఖ్యమును గురించియు, ఆంధ్రభాష ఆంధ్రోద్యమములను గురించియు నుపన్యసించిరి. గుడివాడ పాఠశాల శాస్త్రిలవారి ఉపన్యాసశ్రవణమువలన భన్యలయిరి. సభ్యులందరు శాస్త్రిలవారికి కృతజ్ఞతాపూర్వక చందనముల నర్పించి బహూకరించిరి.

మదరాసు అందు సదరక్ మరాటా రైల్వేకంపెనీ.

(ఇంగ్లాండు కంపెనీలో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.) నోటీసు (1188)

తిరునతి (ఈస్ట) 1918 నం॥ మే మాసములో రాబోవు శ్రీ గోవిందరాజోత్సవము.

రాక్షసిబాగు ప్రస్తుతము చాలనందున పైన చెప్పబడిన ఉత్సవమునకు పోవు తీర్థయాత్రికుల సౌకర్యార్థము అదనముగగాని, ప్రత్యేకముగగాని బండ్లు వేయబడజాలవు గాన గమనించవలయును.

అద్భుతనివారిణి.

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎరెట్టో టానిక్ పెరల్సు

ఇది బలహీనులకును, నీరసములకును, నిద్రలేకుండుట, జ్ఞాపకము తక్కువగుట, మొదలు దివ్యముగా నుండుట,

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనున, ఆయాసము, శుక్లనష్టముబోగొట్టును. విద్యాధులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ వేటిదినమే కాని మోషరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

సత్యాగ్రహవ్రతము

కై రాస్థితి.

నాడియాడ్, మే 14:—15 దినములనుండి నాడియాడునందు లేకయుండిన మహాత్మా గాంధీగారు చూడు దినముల క్రిందట మరలవచ్చి నిన్నటి దినము నుండి మరల పర్యటనము నారంభించిరి. నిన్నటి దినము వారు పోర్బాగు తాలూకాలో భుంధకున ఆమ గ్రామమునకు వెళ్ళియుండిరి. ఈ గ్రామమునం దెన్ని జప్తులు జరిగినను ఈ గ్రామస్థులు స్థిర చిత్తముతో పట్టుదలబూని నిలిచిరి. ఇందు జనసంఖ్య అంత అధికముగా లేకున్నను, గాంధీగారి సభకు వెళ్ళుచుండి వచ్చిరి. ప్రాట్ గారు తమ బెదరింపులను ప్రతిజ్ఞలను కొనసాగించుకొన జాలకపోయిరి గాన మనపోయ ఇంచుమించుగా సంపూర్ణ విజయము నందినదని గాంధీగారు చెప్పిరి. ప్రతిజ్ఞలు దైవ్య ప్రతిజ్ఞలు, రాక్షస ప్రతిజ్ఞ లని ద్వివిధములు. దైవ్య ప్రతిజ్ఞలు అప్రతిహతములు. చరణము సంభవంపమున్నను చిట్ట చిగరవలయు అనుష్ఠింపబడవలసిని. ఎట్టి యధ్యంతరములను వీనికి అడ్డుపడజాలవు. రాక్షస ప్రతిజ్ఞ ల వెల్లపమును ప్రతిఘటించ వలసిందే. ప్రాట్ గారి ప్రతిజ్ఞ రాక్షస ప్రతిజ్ఞ. ప్రాట్ గారిను డ గంధీగారికి గౌరవముగలదు. ప్రాట్ గారు చెడ్డ అధికారి కాను చెడ్డ అధికారులు కానివారే ఒక్కొక్కప్పుడు గొప్పపౌర బాటులను చేయచుందురు. ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువుల నతి క్రమించినందులకు ప్రాట్ గారు కైతులను శిక్షింపదలచెట్టిరి. వారు రాక్షసవిధానము నవలంబించి నందున ఈ కార్యము సాగలేదు. ఇదివఱ కెన్నడునులేని మహావేళము కై రామండల మునందు వికసించినది. ప్రజలు తమ హక్కులను బాగుగా దెలిసికొనగలిగిరి. ప్రజ్ఞాదుడు అత్యునిగ్రహశక్తివలన తన తండ్రికి కూడ ఎట్లుకైవల్యసిద్ధి గలిగించెనో యట్లే ఇప్పుడును మిఠ్యానిగ్రహశక్తివలన కష్టముల గలిగించుచున్న అధికార వర్గమువారికి గూడ మోక్షసిద్ధిగలుగును. ప్రాట్ గారే తమ ప్రతిజ్ఞలను చెల్లించగలిగినచో భారతజాతీయంతయు నొక్క పట్టున క్రొడనాదమును జేసి భయోత్పాతకర మగును. ప్రాట్ గారేనాడైనను ఈయకష్ట తప్పినదని సంతసింపక పోవు.

గాంధీగారింకను నుపన్యసించుచు ఒక విచారకరమగు విషయమును జెప్పిరి. దిభాషి, గ్రామమునందలి గ్రామముభి తన పలుకుబడితో కైతులచే సాము కానినతడునా.

ప్రథమ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ

మహాసభ

ఆటవ ఆంధ్రమహాసభ

బుల్లెట్ (8)

కొండటి యభిప్రాయము ననుసరించి రెండు సభల కును ప్రతినిధులుగా నుండ గోరువారు 5 రూపాయలను, ఒక సభకు మాత్రము ప్రతినిధులుగా నుండ గోరువారు 3 రూపాయలను, రుసుముచెల్లించవలయును. ప్రతినిధులు భోజన మునకై వేణురును మీయ నక్కఱలేదు. వెల లధికముగ నున్నందున ఇంతకంటెను తగ్గించ వీలు లేనందులకు మిక్కిలి చింతిలుచున్నాము.

ప్రేక్షకులకు 1 రూపాయ, 8 జణాలు మేరకు 2 తరగతులుగా రుసు మేర్పాటుకాబడినది. భోజన వసతులకు ఈ నెల 29 వ తేది నుండి, జూన్ 2 వ తేది వఱకు, అనగా 5 రోజులకుగాని, అందులో కొన్ని దినములకు గాని ప్రేక్షకులు రూ 2-8-0 చెల్లించవలయును.

ఇప్పటినుండి 12 రోజులమాత్రము వ్యవధి యున్నది. ఇప్పటికఱకు మండల జాతీయోపసంఘములు గాని, ఆంధ్ర సభోపసంఘములుగాని ప్రతినిధుల నెన్నుకొనకుండుట చింత గానున్నది. త్వరలో ప్రైసంఘములవారు సభల సమావేశపఱచి ప్రతినిధుల నెన్నుకొనెదరుగాక. ఎంతవఱకు ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకులు ఒక్కొక్క మండలమునుండి వచ్చునది యు కార్యదర్శులకు త్వరలో తెలుపగోరుచున్నాము. ఆల స్యము జరిగినచో అవ్యవసంఘములవారికి తగువసతులు సమ కూర్చుడము కష్టముగా నుండును.

మహామారి ఈ పట్టణమునుండి నిర్మూలము గావించబడి నది. ఈ మాసారంభమునుండి ఈ పట్టణము మహామారి శ్వే ప్రదేశముగా బ్రకటింపబడినది. అందువలన అధికసంఖ్యాకు లు ప్రతినిధులును, ప్రేక్షకులును తప్పక విచ్చేసి సభలు జయ ప్రదముగా గావించెదరని నిశ్చయించుచున్నాము. ప్రతినిధులు తమపడకలను, మంచములను తామే తెచ్చుకొనవలెను. గౌరవ నీయులగు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారు ప్రథమాంధ్ర రాష్ట్రీయసభకును, దివాన్ బహద్దర్ నెహలి. పట్టాభిరామ రావుగారు ఆటవ ఆంధ్రసభకును సగ్రాసనాధిపతులుగా నెన్నుకొనబడిరి. వారు తమసమ్మతిని దయతో దెలియజేశిరి.

కాకినాడ వార్తలు.

(మాస్కోకియవితఖుని యొద్దనుండి)

తాలూకా సంఘము

కాకినాడ, మే 16:— 18-వ తేదిని శ్రీసీంహాద్రి జగ పతివారిక మందిరమున శ్రీరాజా బాట్ల వేంకటనార్య నారాయణ జగపతిరాజు బహద్దరుగారి ఆధిపత్యమున తునిపూల సభయొక్కటి జరిగెను. దానికి పట్టణమందలి క్షత్రియులు, వర్తకులు, ఉపాధ్యాయులు, దివాణపు ఉద్యోగీయులు 50 మందివరకు వచ్చిరి. ఆసయమున మండసంఘముల యొక్కయు తాలూకా సంఘముల యొక్కయు ఆవశ్యకతను గురించి గుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశ రావుగారు రుపన్యసించిరి (1) తుని డివిజనున కొక తాలూకా సంఘము నేర్పరుపవలయునని తీర్మానించి దానికి శ్రీజగపతిరాజు గారు ప్రసిద్ధులుగాను, తుని ఎన్టీయూ శిరస్తావార్ శ్రీ పరాంకుశం వేంకటరంగారావు పంతులుగారు కార్యదర్శిగా నెన్నుకొనబడిరి. (2) 1919-వ సంవత్సరమున జరుగబోవు గోదావరిమండల సభనుతుని అవ్యవ సముచేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. (3) మరియు కాకినాడ తాలూకా ప్రజలకొరకవైన కాకినాడ తాలూకాకు ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డు నిర్మింప న్యాయమని కాకినాడి తాలూకా బోర్డువారు, తీర్మానించినందున నావిషయము యోచించు నపుడు తునిడివిజను మతియొక తాలూకాలో జేర్చుక దానికి ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డు నిర్మించుటకు దొరతమువారికి సిఫార్సు చేయునటుల డిప్రీక్టు బోర్డువారిని కోరుటకును తీర్మానింపబడినది.

వర్తకము

ఈ నడుమ ఆక్టోబరునుండి 90,000 బస్తాల ధాన్యము బియ్యము ఈ రేవునకు దిగుమతి యైనందున నిచటబియ్యమునకు కొంతతొందర తగ్గినది. ఈ సరకు స్త్రీచరు శంసెనీవారి కొట్ట లోనుండి వర్తకుల కప్పగించునపుడు 1500 బస్తాలకు పైగా తరుగు కనిపించెననియు, నీవిషయము పోలీసువారి నిచారణ లో నున్నదనియు తెలియవచ్చుచున్నది.

విద్యావిషయము.

రెండుసార్లు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు వారు తీర్మానించినప్రకారము క్రొత్తగా కాంక్ష కొరకైన లోవర్ సెకం డరీస్కూలును డిప్రీక్టుబోర్డు ప్రెసిడెంటు గారు సిఫార్సు జేసికరితిని అంబాజీపేటలో గాక పుల్లెటికుర్రునందే స్థాపింప వలసినదని కోరుచు పుల్లెటికుర్రు మొదలగు గ్రామముల వారు దెరక

[illegible]

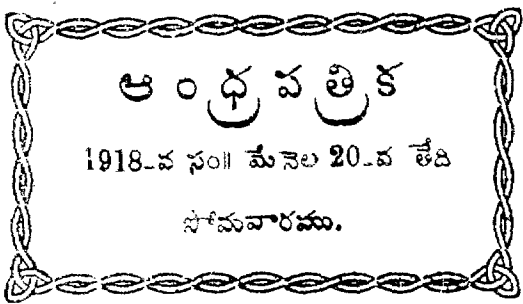
ప్రకటన

మచిలీపట్టణములోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు ఈ సంవత్సరము జూను 8 తారీఖున మూడవముగా కళాసాయ శాఖ పరీక్షలు జరుగును. కళాసాయ శాస్త్రము బోధించుటయు, మనదేశమున వాడుకలో నుండు కళాసాయపద్యములకుండు లాభకరమగుభాగములను కనుగొనుటయును ఈ శాఖయొక్క ఉద్దేశములు. కృత్ శాస్త్రము, కసాయశాస్త్రము కీటక శాస్త్రము, కళాసాయశాస్త్రము తెలుగునందు బోధింపబడును. బాలురు రెండుసంవత్సరములు చదివవలసియుండును. మూడవ సంవత్సరము చదువుచుండి యుండవలెను. 17 సంవత్సరముల కంటెక్కువ తక్కువ యుండవలెను. ఎండయనక వానయనక రయితులది పాఠములో కష్టపడి చదివేయుటకు సంస్థిత్వై, కళాసాయవృత్తి వాటివృత్తిగా చేయవలయు కొన్నికారు మూత్ర మే చేయుకొనవలయును. కాస్త్రాభ్యాసముతో బాలు బాలుర చేయవలసిన పనులన్నియు తాము స్వయముగా చేయవలసి యుండును. 10 వందల రాయల మూత్రమే చేర్చుకొనవలయును. దక్షిణాంధ్రము ఈవేల 25 తారీఖు లోగా ఈదిగువ చిరువా మాకు పంపించుకోవలెను.

(1178)

అధ్యక్షుడు.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, మచిలీపట్టణము.

ఆంధ్రమహాసభలు

ఇక పదిదినములలో ఆంధ్రమహాసభలు కడప నగరమున గూడచున్నవి. ఆంధ్రదేశ మంతయు ఏకాశయబద్ధమైయున్న దని యీ తరుణమున జాప వలసినయవసరము గలద. పశ్చిమాంధ్రదేశ మయినను, ఔత్తరాంధ్ర దేశమయినను ఆంధ్రత్వ సిద్ధికై కృషిసలపుచున్నది. రెండు ప్రాంతముల కును భేదాశయములు గలవని ప్రతికూలురు అర్థ రహితమగు వాదము చేసి, విభజింప తేరు జూచు చున్నారు. ఆంధ్రులందరును మాతృభక్తిని జూపె దచేసి, ప్రతికూలుర యాటలు కొనసాగనేరవు. కాంగ్రెసు మహాసభ నిండుసభలో ప్రసాదించిన రాష్ట్రీయసంఘమును భగ్నపరుప యత్నింప బడెను. కాని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘము వివేచనాశక్తి గనుబంటి, కాంగ్రెసు తీర్మానమును సంతరించెను. రాబోవు కాంగ్రెసుసభలో తిరిగి యీ విషయమై విఘ్నప్రయత్నములు గావించ బడునని లోచించుచున్నది. కడపలో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలో ఆంధ్రులన్నిప్రాంతముల నుండియు సభకసంఖ్యాకులుగ విచ్చేసి, ఆంధ్రదేశ విభాగమునకు తా మంతమాత్ర మంగీకరింప మనయు, ప్రత్యేక అల్పరూ భాగమును నిర్మించుట అసంభవ మనియు, తమదృఢమహానిశ్చయ మును గంభీర నివాదముతో సువ్యక్తపరుప గలిగి యేరి, అన్యతెరుదు ఈ సంకల్పమును విఘ్న పరుపకాలరు. వలయునది, కార్యదీక్ష, దృఢసంకల్పము, చరుగని యుత్సాహము. పశ్చిమాంధ్ర దేశమున ఆంధ్రసభలు జరుగుట కిది ప్రథమసమయమయినను, స్పష్ట దేవరాయాది మహామహులకు నిలయమయిన పశ్చిమాంధ్రదేశము ఆంధ్రత్వ సిద్ధికై అనన్యసామాన్యోత్సాహము జూపునని యూహించెదము. ఈ పత్తరమున ప్రథమాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ జయప్రదముగ నిర్వహించబడునని, కాంగ్రెసు మహాసభ తనపై నుంచిన విశ్వాసము నీ సభ గావించుకొనుటయే గాక, జాత్యభ్యుదయ

మునం దాంధ్రదేశాభ్యుదయ మొక ముఖ్యాంశ మను సత్యము భారతభూమికి వెల్లడి యగును. ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును, ప్రాముఖ్యమును, బహిర్గతమగును. ఆంధ్రమహాసభలు విషయ కరిష్ఠితులలో సమావేశమగుచున్నవి. ఒకవంక సంగ్రామము సందిగ్ధస్థితియందు ప్రవేశించుచున్నది. ఉధయ నైన్యముల బలమును, పరిశోధనకు వచ్చుచున్నది. ఈ పరిశోధనలో చిరుకాలము తాళగలిగింపవలసి విజయము లగునరని విశ్వసించబడుచున్నది. మిత్ర ముండిలియే చిరుకాలము నిలువగలదని, దిహ్ను ము లన్నియు గాన్నించుచున్నను, విజయము చేసేవారు టకు అనేక విఘ్నపరంపరల దాటవలసియున్నది. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య ఖండముల నెకరొగ్గునుచున్న జర్మను యువద్రవమును బోసాదవః సియున్నది. ఇందుకయి ప్రధానమంత్రిగారును, చక్రవర్తిగా రును హిందూదేశము నడుముగట్ట వలసిన దని ప్రోత్సహించియున్నారు. చక్రవర్తిగారి యజ్ఞను తిరసావహించుట రాజభక్తియుతు లగు భారతీయుల ప్రధానధర్మము. అంత్యవిజయమును చేకూర్చిన గౌరవము భారత దేశమునకు దక్కవలయు ననిన ప్రబల ప్రయత్నముల గావించుట యవసరము. సంగ్రామారంభమున జర్మను దాడికి ప్రాన్యదేశము ఆహూతి యగునేమోయని ప్రపంచ మంతయు వెలగొందిన సమయమున, భారతీయ నైన్యము యప్రతిమాన మగు ప్రతాపము జూపి జర్మను విజృంభణము నరికట్టవచ్చి. ఈజప్తు, మెస పోటేమియా, తూర్పుఆఫ్రికా ఖండములలో భారతీయ నైన్యము జర్మను ప్రతాపము నడుగంట చేసి, ప్రాచ్యదేశములను సంతరించినది. రుష్యను విచ్ఛిన్నముతో జర్మను యువద్రవము మరీయొక మా రాసియా ఖండమునకు ప్రాకునని యూహింప బడుచున్న యీ సమయమున హిందూదేశము మరీయొక మారు తన శౌర్యప్రతాపముల జూపి క్షీర్తిగాంచవలయు సందియము లేదు. ఈ మారు యువద్రవము పూర్వపు వంటిది గాదు. శత్రువు లెటులయినను, సంగ్రామమును ముగింపవలయు నని భగిరథప్రయత్నములను గావించుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నములను విఫలము గావించుటకు, వాటిని మించిన ప్రయత్నములను ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము గావించవలసి యున్నది. భారతదేశ మీతరుణమున సంగ్రామసాహాయ్యము గావించుట శక్తి సాధనముల నుపయోగింపవలెనో యని దృష్టిసంతను కేంద్రీకరించుచున్నది. ఆంధ్ర మహాసభ లీ సమస్యను గూర్చి యోచించుట ధర్మము. అతివాదులు మితవాదులను భేదము లేక, స్వపరిపాలనా సంస్కరణ ప్రదానము సంగ్రామ సంరంభమును ప్రజలలోనుజ్జ్వలింపజేయునని ఏక గ్రీవముగ నంగీకరింపబడుచున్నది. ఈ సత్యము ఐక్యాంధు విషయమై ప్రభుత్వముచారిత్ర గ్రహింప బడినది. హిందూదేశము విషయమై గూడ గ్రహించబడినటుల, మాంటాగూగారు త్వరలో సంస్కరణ విధానమును ప్రకటింప బూనుటయే ముఖ్యనిదర్శనము. ఆంధ్రమహాసభ లీ విషయమై దేశాభిప్రాయమును సువ్యక్తపరచి నాయకుల ప్రయత్నములకు దోహద మొనగవలయును. మాంటాగూగారి సూచనలు త్వరలో ప్రకటింప బడును. దేశీయులకు విమర్శనమున కవకాశ మొనగబడును. ఈ సూచనలలో భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము గూడ నిమిషియుండునని దలంప జాలము. కాని, ఆంధ్రమహాసభలు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణము, జాతీయ స్వపరిపాలనమును

సాష్టవకరచునని, ప్రస్తుతము గావించవలయును. బ్రిటిషు పార్లమెంటు కీ విషయమై ఆంధ్రుల ప్రధానసందేశము నసందిగ్ధముగ దెలుపుట ఆంధ్ర మహాసభల ముఖ్యకర్తవ్యము. ఈ సమయమును జూట విడిచిన, స్వపరిపాలనా ప్రదానానంతరము రాష్ట్రవిభాగమును గావించుట దుస్తర మగును. ఆంధ్రమహాసభలు తమ యభిప్రాయములను వెల్లడించిన మాత్రమున లాభ ముండదు. పవిత్ర తీర్మానముల నెన్ని యైనను గావించవచ్చును. కాని, భారతదేశీయుల యభిప్రాయముల నీ విషయమై నేకమాఖ్యమునకు చెప్పుటకు బ్రయత్నింప వలయును. ఆంధ్రోద్యమారంభము నుండియు, ఆంధ్రుల జాతీయోద్యమములను వివిధరాష్ట్రముల వారికిని దెలిపియున్నచో, యీ తరుణమున ఆంధ్రుల కోర్కెలు సభలీకృత మయ్యెడివి. అనేక యనుకూలావకాశములను, ఆంధ్రు లిదివరకు జూటవిడిచిరి. అట్టి యలసభావ మికమీద బూ నుట, సప్రదాయకము. ఆంధ్రుల ఆదర్శములు మహాత్మాజీయు లనుటకు, వారి సిద్ధాంతము లొకటి వెంట నొకటి దేశనాయకులచే నంగీకరింప బడుటయే, ప్రమాణము. ప్రబలోత్సాహ ముతో నీవిషయమై కృషి సలుపబడునని విజయము ధ్రువము. అందుచే, ఆంధ్రసభలందు, రాబోవు పత్తరము ఆంధ్రోద్యమభివృద్ధి కట్టి ప్రయత్నముల కొనసాగింపవలయునో కార్యక్రమ మేర్పరుప వలయును. ఈ కార్యక్రమ మును కొనసాగించెడి భారమును వహించువారలను సభలోనే పేర్కొనవలయును. సభాతీర్థానములను గాలికి వదలివైచిన, ప్రయత్నములు కొనసాగినేరవు. ఆంధ్రోద్యమ సాఫల్య బాధ్యతను వహించువారు ముందునకు రావలయును. పాతే ఆంధ్రనాయకులు. వీరు రానున్న సంవత్సరపు సభలలో తమ భారము సంతవరకు నిర్వహించికో దెలుపుమా నివేదికములను సమర్పించవలయును. కార్యభారము వహించుటకు ధన మత్యంతావశ్యకము. ఒకవంక ధనము ప్రోగుజేయుటకును, వేరొకవంక నుద్యమమును దేశమందంతటను వెల్లడిచేసి, ఆంధ్రసమస్యను జాతీయసమస్యగ మార్పుట కును, ఆంధ్రమహాసభలు కార్యక్రమ మేర్పరచి ప్రజలలో నుత్సాహమును గలిగింప గలిగినపుడే, సయ్యవి ఫలప్రదములగును. లేనియెకల, మూడు నాళ్లు ముచ్చటలవలె నీ సభలు పరిణమించిన, వ్యయాధిక్యమునకు తగిన లాభ ముండనేరదు. ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, రెండుసభలకును ప్రతినిధులుగా నుండ గోరువారికి 5 రూపాయిలున్ను, ఒకసభకు మాత్రము ప్రతినిధులుగ నుండగోరువారికి 3 రూపాయిలున్ను రుసు మేర్పరుపబడిన దని, ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శిగారు మా పేర ప్రాయచున్నారు. ఆహ్వాన సంఘమువారు సభలు జయప్రద మగుటకు శ్రమ దీసికొనుచు న్నారు. వెంటనే ప్రతినిధుల నెన్నికొని, ఆంధ్ర దేశమందన్ని భాగములనుండియు ఆహ్వానసంఘ మువారికి పేర్లనుబంపుట యత్యవసరము. అనవసరముగ తీర్మాన చర్చలతో నీ సభలయందు కాలము గడపి లాభ ముండదు. ఆంధ్ర దేశాభ్యుదయమనకును, జాతీయాభ్యుదయ మునకును నీ సందిగ్ధతగుణమున ముఖ్యావసరము లగు తీర్మానములను మాత్రమే విపులముగ చర్చించి, వాటి సాఫల్యమునకు ఈ సభయందే కార్యక్రమ మేర్పరుపవలయును. ఆంధ్రులు భావప్రేరితులు మాత్రమే గాక, కార్యకూరు లనియు గూడి, కడపలో జరిగెడి ఆంధ్రమహాసభలు సుస్థిరమై కరచు గాక

డాక్టరు నాయుడుగారి పయనము.

డాక్టరు నాయుడుగా రాంగ్లదేశమునకు పయనమై గత శనివారమున మదరాసును వీడి బొంబాయికి వెడలిరని, నటి మద్రాసు ట్రెయ్యువత్రిక చెప్పుచున్నది. యుద్ధరంగమున వైద్యసహాయమునకై, డాక్టరు నాయుడుగారు వెడలినచో మంచిదే. అటుల గాక ప్రతికూలాంధోళనము గావించుటకై పెడలిన యెడల, బొంబాయి చాటి వారిని లైకి బోనియ రని మద్రాసు ట్రెయ్యువత్రిక యూహించుచున్నది. కాని మాకట్టి నమ్మకము లేదు. డాక్టరు నాయుడుగారు ప్రతికూలాంధోళనమునకై వెడలి యుండవలెను. అంగీకార పత్రముల వెన్వెంట దీసికొనియే వెడలి యుండవలెను. అందుచే, వీరి క్రయాణము నిరభ్యంతరముగ కొనసాగవచ్చునని యూహించెదము. ఇండ్లో బ్రిటీషు సంఘమువారు దేశాధిష్టక మగు తమ యాంధోళన మతి తీవ్రతతో గావించుచున్నారు. ఎడ్వర్డుస్ అను ఐ. సి. యన్ యుద్యోగి తన యుద్యోగమును చాలించికొని ఇండ్లో బ్రిటీషు సంఘ కార్యదర్శి పదవి నంగీకరించిరని ప్రకటించబడినది. వీరికి దోషుగనే డాక్టరు నాయుడుగారు గూడ వెడలుచున్నారని దలచెదము. వీరు "జాతీయక్షేమము" నకే వెడలుచున్నారని అధికారుల యభిప్రాయము గాబోలు! లోకమాన్య తిలకు రాయబార మే జాతీయ క్షేమ విచ్ఛేదకరమును, అసగత్యమును తీసి తలంపబడెను గాబోలు! మాంటాగూగారు తమ సంస్కరణవిధానమును ప్రకటించెద రని తెలిసిన నాటినుండియు, మెయిలు జప్తిను కృత్రికలకు కలవర మెక్కుడయినది. ఇందుచే శనివారమునాడు ఈ రెండు కృత్రికలును, రాజకీయాంధోళనావిరామ మసంభవ మని చెబిసినవి. తమ ప్రాత బోధనలను ద్రోసివైచినవి. హాంకరా లును, మాంటాగూగారు ప్రసాదించరని మెయిలు కృత్రికకు నిశ్చయమే యయినను, స్వపరిపాలన మన కీ సంస్కరణములు దారిపాపగూడ దని, మెయిలుకృత్రిక శాసించుచున్నది. స్వపరిపాలనము నొసగక బోయినను, స్వపరిపాలనమున కేన్నటి కయినను ద్రోవ జూపు సంస్కరణముల నయినను ప్రసాదించగూడదట! అటుల గావించినచో, బ్రాహ్మణ రాజ్య మేర్పడి, క్రజా సామాన్య ముదగిపోయెదరట! దేశ మిట్టి వివదంబుధిలో బడి మునుగగకుండుటకే నాయుడుగా రాంగ్లదేశమునకు వెడలుచున్నారని దలచెదము. అందోళనార్థమై వెడలుచున్న నాయుడుగారికి అంగీకార పత్రము లొసగబడెదచో, దేశీయుల స్వరాజ్య రాయబార నిరాకరణముచే గలిగిన యాశాభంగ మినుమడించుట నిశ్చయము. క్రభుత్వమువారి తర్కణమున ఎటు ప్రవర్తించెదరో జూడవలసి యున్నది. డాక్టరు నాయుడుగారి పయనముచే నొక లాభము మాత్రము గలదు. స్వపరిపాలనాప్రదానము వలదని ఎట్టి వికట వాదము క్రతికూలురచే గావించబడుచున్నదనియు, నాయుడుగారి ముఖతః రాంగ్లదేశీయులు చెలిసికొనగలరు. ఆ కారణముచే, స్వరాజ్యోద్యమమునకు బలము చేకూరుట నిశ్చయము.

విద్యుత్తు.

దేశములో ననేక భాగములందు ఆర్థికవ్యవ
స్థాపక అశాంతి కవకాశ మేర్పడుచున్నది. బందరు
చుట్టవల్ల గ్రామములందు, జరిగిన లూటీల ప్రయ
త్నముల నిదివరకు ప్రకటించియుంటిమి ఈ కేసు
దామున ఏ గ్రామమున శాంతి నొకొప్పుట కాయూ

రను పొరనైన్య మేర్పరచుట యవసరముగచున్నది. రాష్ట్రీయ రీక్షాటింగు శాస్త్రవాదము గావించుచున్నారో వెల్లడి పరుచబడలేదు. సంయుక్త రాష్ట్రములతో నేర్పడిన సంగ్రామసాహాయ్య సంఘముల కార్యక్రమము ప్రచురింపబడినది. పొరనైన్య మేర్పరచుటకు పండిత జగత్ నారాయణగారు గోరిరి. ఈ తరుణమున క్రొత్తసూచనకై ప్రయత్నముల గావించుటకు కాలము లేదని, సర్జాను కామ్మ బెల్లుగారు నడిచిరి. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారి కిట్టి నైన్యనిర్మాణ మత్యసరమని చెలిపిరి. తుట్టుతుడ కీ సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారి కిట్టి సూచనను చెలియబరచిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లీ సూచన నంగీరించుట భావ్యము. దేశమున నశాంతి పెరుగకుండ జేసెనచో, సంగ్రామము పయి దృష్టిసంతను కేంద్రీకరింపవచ్చును. ఇందుకు పొరనైన్య నిర్మాణమే చాలియుండును.

వంగదేశపు పరిపాలనా నివేదికము

రాజకీయ జీవనమున, వంగదేశము గూడ
యీ సమయమున కొంతవరకు ముందుకు జనిన
దగయు, మిత్రమండలివారి సంగ్రామోద్దేశములు
జాతీయవాదుల భావములకు ప్రోత్సాహము గలి
గించిన వనియును, సంగ్రామము విషయమై వంగ
దేశ పత్రికలు రాజభక్తినుండి యిటునటు తొలగ
లేదనియు, ప్రభుత్వమువారి చర్యల విమర్శించు
టలో వంగదేశము ముందు వెనుక జూడలేదనియు,
ప్రభుత్వమువాదు తమ పరిపాలనా నివేదికమున
వ్రాసిరి. వార్తాపత్రికలు విద్యాధికుల భావముల
సంతమాత్రము దెలియబరచుచున్న పో తెలియు
చునే యున్నదట! మహమ్మదీయులను తమతో
జేచ్చుకొనుటకు, కాంగ్రెసు నాయకులు ప్రయత్నిం
చినను, మహమ్మదీయులు రాజకీయాంధోళివమున
కిన్న తమసంఘపు జేమములయందే నెక్కుమ
త్రధజూపిరట. భావధిరితమగు వంగదేశమునందు
గూడ, విద్యాధికులు రాజభక్తిపేరిత లయి
యన్నారనుట కీ నివేదికమే తార్కాణము.

విద్యావిషయకపభ

ఈ సభ ఉదకమండలమున 14-వ తేదిన
సూర్యుని మాత్రము దెలియును గాని, ఆ సభ వా
లేమి నిశ్చయించినదనియు ప్రచురము గాతము.
జప్తిను పత్రిక మాత్ర మిటుల వ్రాయుచున్నది.
“14-వ తేదిన ఉదకమండలములో జరిగిన
సభ జయప్రదముగ ముగిసిందని చెబుతుంటు
నంతసేనుచున్నారము. నిర్బంధమాత్ర మంగీకరిం
పబడినదనియు, కొన్ని పరతులకు లోబడి నిర్బం
ధము ప్రాయశః పెట్టబడవచ్చుననియు, ఈ వ్యయ
మును భరింతులకై పన్ను విధింపవలెనని అంగీక
రింపబడె ననియు, ఈ విషయమై పట్టమొకటి
పానిక శాసననిర్మాణసభలో త్వరలో ప్రవేశపెట్ట
బడు ననియు, దెలియుచున్నది.”

పై చార్త నిజ మగునని ప్రభుత్వమువారి నిశ్చయము కొనియాడదగియున్నది. సభాశిర్యా సముల నింకను ఏల పట్టికపయన తేజో తెలియ కున్నది.

అ.ద.స. సే. 17:— నేటిసాయంకాలము పరమ
వా రిట్లు ప్రకటించిరి:— హాయిలీను ప్రాంతమున రాత్రినయ
యమందు భయంకర మగు ముట్టడిని గను. మెన్నియ నెంత
కార్జి ను నికను మేముక క్రతువాపిని కరిమివైరియి. అనేక
మంది కైవీలకు బట్టుకొంటిమి. కాని నగు మెట్టికి దక్షిణమున
రింకు జేకములందు మా విమానములు క్రతుకుక్తులొనకి బొ
చ్చుకొనిపోయి రిం గురు ఖైవీలకు బట్టుకొని కర్చినది.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

భనుర్వీర్యా ప్రదర్శనము:— కేవల 2 నము
(21-5-16) క తేదీన సా.సం.లక్షము 6-80 గలవిను అభివృ
ద్ధిపలకు జి. వి. అప్పారావు గారి కిట్టి చిరగా ప్రతిష్ఠ పొందు
భనుర్వీర్యా ప్రదర్శనమును జరిపుచును.

సర్వ విలియం పెడ్డర్నర్ శిలావిగ్రహానిధి:-
ఈ నిధి కంఠమునకు 6644 రూపాయల వాగ్దానము చేయుటచేత
యే ఈ వాగ్దానములకు జేసినవారురు ఇకనుండు చేరుచుండా
చారులకు తమ కుందాలను ఇండియన్ బ్యాంకు (ఎస్టబ్లిష్మెంట్
ప్రాంతి చెన్నై) లోని సర్వ విలియం పెడ్డర్నర్ గారి శిలా
విగ్రహానిధికి జమకట్టునట్లు బ్యాంకికి కంపనల నమయే కాగిత
దస్త్రము తెలియ జేయుచున్నారు.

డి. అప్పారావుగారి భవ్యవిద్యా ప్రదర్శనము:—విజ్ఞోరియా పుస్తకమందిరము నందు నేను చూచితిని. భవ్యవిద్యా ప్రదర్శన సంవత్సరము నందు ప్రదర్శనము “సెకెండు టెబిల్స్ లెంటు జయిపురు కుమారరాజుగారి యాదరణమున వారి సమక్షమున జరుగు”నని గత శుక్రవారము పత్రికయందు ప్రచురింపబడినది. కాని యువరాజుగారి సమక్షితేజ చారి యాదరణమున చారి సమక్షమున జరుగునని ప్రచురింపబడినదనియును చారికి యాజమాన్య భారమును నిర్వహించు నిష్ఠము లేదనియును తెలిపినందున వారి యుద్దేశము తెలుపబడుచున్నది.

సుకృత. లక్ష్మీవిలాసనభః— ఈ సభవారు నిన్ను
బోధింపము శ్రీరామ పట్టాభిషేక మను నాటకమును నిష్కారము
పురయిందిరమున ప్రదర్శించిరి. అంజనేయ పాత్రధారి తన
ధర్మమును చక్కగ నిర్వహించెను. రావణనేనుధారికి ౨౪
భార మధికము గావచ్చునువల, భాష్యప్రకటనమున కెక్కువ
పీటించెడిది. సీతాబలికి యశము లేకబోవుట యటంప,
చాచుచుండు శ్రీరాముని యంగరమును అనవాలుగ నిచ్చి
నపుడయినను కరుణారసమును గనబలుపక, అంగరమును
పెచ్చుచిగి ప్రేరించికొని, హాస్యవియము ప్రవేశింపకై వది
యించెను. నాటక ప్రారంభమున లక్ష్మణు డాగ్రహముతో
కుగ్రీవుని కడ కేయట యని ప్రకటనపత్రమున గాన్పించును
గాని, లక్ష్మణుని ముఖమునగాని వాక్యములందుగాని ఆగ్రహ
భావము గాన్పించలేదు. రాముడు తన ధర్మమును బాగుగ నే
నిర్వహించెను. ఈసభవారు భారప్రకటనమునకును రసస్వాన్ని
కిని ఎక్కువ ప్రయత్నముచేసిన, నాటకము లింతకన్నను
నాన్పాదకముగ ప్రదర్శింపవచ్చును.

అంధ మహిళామహాసభ.

అంధిరాష్ట్రము, మహావనపథల కార్యదర్శి లిట్లు
 ప్రకటించు చున్నాడు:—ఆంధ్రమహిళామహాసభకు నేర్పా
 టలు చేయబడినవి. ఎన్. రంగయ్యచాయకుగారి సతి మముఖం
 అండాకమ్మగారు. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షురాలుగ నుండుట
 కగీకరించెను. శ్రీప్రతిభులకు ప్రత్యేకములగు ఏర్పాట్లు
 చేయబడుచున్నవి. ఆంధ్రనారీమణులెల్లరు సభకు రాత్రాధి
 కలు. సభా సమావేశదినములను ఆధ్యక్షురాలి నామమును
 ముందు బెలుపుదును. ఏర్పాట్లయలగు గుర్తి తెలియగోరువారు
 ఎ. నంజుండప్ప (కడవ) కు వ్రాసిగొనవలెను.

చల్లవల్లి కుమారరాణేశ్వరి మరణము:—
 ఒకవిశేష యెటుల వ్రాయుచున్నాడు. “తీర్థతి చల్లవల్లి
 కుమారరాణేశ్వరి నిన్నటినిమున పరలోకప్రాప్తిని చెందినది
 తెలియజేయుట కంతయు విచారకరము. ఈమెగారు తమ
 లోగపిడికులై ఇంతవఱకు నిమాసములుగ బాధపడి ఆనెక
 దివ్యావధులు సమీక్షింపుచుకలలు గూడ లాభములేక వేదా
 మును చాలించిరి. ఈమె, తన వయోవృద్ధులయిన జననివనకు
 లను, యాంకా తన ముఖ్యబంధువులను స్నేహితులను దాఖ
 సముద్రమున మంచి ఇనామును వదలి పరలోకప్రాప్తిని జెంది
 యి. ఈమె వయస్సు 80 వత్సరములు మాత్రమే. ఈమె భర్త
 తొలరాలు, దివ్యావధులరాలు, సుగీతసాహిత్యులవల నిధి,
 త్రవ్యవతి, భక్తిపరాయణురాలు, కమృతులస్థులవాడే గాక
 అంధదేశము తెల్లదల కీర్తిపడవిన స్త్రీరత్నము. భగవంతుడు
 ఈమెకు ఇంక కొంచెముకాలము జీవము నిచ్చియెన్న స్త్రీ
 బంధమున కంతయో నిదర్శనవలెగ నుండెడిది. పరమేశ్వరుడు
 ఈమె భర్తకు కంటి నొసంగు గార.”

అంబ, పే 1:— గో కృష్ణుని విజయమున
అతి విశేషమగు సామ్రాజ్య తగులబడినది. అనేక లక్షల
మనుషులనుండి కావలసిన సేనా సేనానుండి తలపా నడచినది.

The Great War.

(o)
(Kreuter's Agency)

Great Britain

General Smuts on the War.

A Blessing in Disguise.
Tribute to the Premier.

LONDON, May 18.

General Smuts has arrived at Glasgow to fulfil a number of public engagements. This morning he toured several leading shipyards and engineering shops and addressed a huge gathering of workers in the famous Fairfield yard, during breakfast interval. He had a fine reception. Enemy, said General Smuts, was now delivering his greatest blow. He had achieved a success with few thought possible at the beginning of the present offensive but he did not feel the way and he never would (Cheers). The reverse we had suffered had in a sense been very good for us. There had been a lot of foolish talk about beating the Boche at the same time enjoying all the privileges of peace time, but the Boche had knocked that damned nonsense out of our heads. We were now in the war up to the neck and would have to strain every nerve to win; if we did that the result would be certain. The enemy had made us realise the great dangers ahead of civilisation. Americans now fully realised this and were coming over in tens of thousands monthly to bear their fair and proper share in the struggle. He knew that workers were all feeling heavy burdens but it was better to live in these times than in ordinary times when nothing really happened. On the other hand to-day great issues were at stake, if they did their duty, they might look forward to great good (Cheers). Civilisation had been worked up to a point where a great change was inevitable and out of all this slavery and drudgery all this structure of economy and industrialism, better results for the world must come. But the basis of all this was victory, not victory in a selfish sense, not because we wanted to trample down other nations or rule the world but because we must strike down militarism which was the greatest danger on the face of the earth (Cheers). No improvement was possible in a lot of men as long as our children were driven to slaughter and we had to work year after year in order to be food for powder (Hear, hear). Enemy was now attempting by one gigantic blow to break our resistance and emerge as the great dominant military power of the world, but let him strike. We would stand in the breach like a wall of iron and allow him to knock himself to pieces. Then his spirit would break and he would see it was impossible to win. It would not be necessary for the Allies

To March to Berlin

which many thought essential in order to annihilate the Boche. That sort of victory even, if it were possible, was entirely unnecessary. If we stood on the defence resolutely, calmly and confidently we should win (Cheers). We want no indemnities, no annexations. We are fighting for the rights of nations large and small and for lasting peace and security. (Cheers) Speaking a word of cheer to the workers General Smuts said this was not the time for flattery, because he did not think they had always been right. Like the rest of us you have made too much of your grievances and your individual point of view. We all have been wrong at various times but the struggle is worthy of the highest and most concentrated effort and I appeal to you to make it (Cheers).

Another Meeting.

General Smuts addressed another large meeting of workers at Messrs. Brown's yard. He said the greatest danger was tiredness and he counselled workers never to say die but to see the business through. What they wanted to-day was things which were essential to victory as holding the line to France. Speaking later on the occasion of the centenary of the Freedom of Glasgow upon him, General Smuts, after expressing appreciation of the honour and of the virtues paid to himself and the South Africans' achievements in the war, said that the very climax of the whole accumulated effort of the war was now upon us. Enemy was trying to smash the British army because he recognized that it was the decisive factor and if he could beat it the war would be over. The Germans knew we were the real mainstay of the Alliance and thought that if we were broken, the Alliance would break up. Enemy also knew we had been bearing an enormous burden in the battle and that 1917 would remain for the British army one of the most memorable campaigns they had ever been through. (Cheers).

You have got to prove the enemy that neither as an Army nor as a Nation is the British Empire ever likely to get tired (cheers) because the navy had sailed up Zeebrugge and Ostend the enemy had all the more reason to get to Dunkirk and Calais in order to possess submarine bases in the channel. The result of the German offensive hitherto had compensated us for our losses. We have secured unity of command, the lack of which had previously led to the dissipation of our forces. He was sure this unity of command would prove a most valuable asset. The country was highly indebted to Mr. Lloyd George for his untiring labour to secure unity (cheers). The Premier had his faults but they were the faults of genius and at a time of supreme crisis when a real live man came forward to guide the forces of the Nation he claimed that they should not look at mistakes but at the big work. A year ago the Premier asked him to visit the front and give the government his impression of the situation. He reported that the most necessary thing was to have a big army of manoeuvre, and an army of strategic reserves which could be used for contingencies such as had happened now and might happen later. General Ludendorff's move had been an eye-opener like a blinding flash of lightning on a dark night. It had done the people of the British Empire the greatest service possible by showing us where the danger was. It showed that Britain was still by no means secure and we must save off disaster and defeat by unprecedented exertions. He was very glad the country now realized the situation. There had been a good deal of

Unholy and Unworthy Pacifism

but to-day all classes of the community were prepared to sink differences and combine their energies to do everything possible in order to secure victory. That spirit was the best pledge of victory which was coming (cheers). The

German blow was not going to shatter the British Army or the British Empire as the Germans expected, it had laid bare the soul of the Nation in its heroic fervour and as long as that spirit prevailed he had no doubt of the results (cheers). He regarded

The Entry of Americans

as the real turning point of the War. People would see the links between the English Speaking races which had been broken a hundred and fifty years ago reformed in the school of war never to be broken again. The coming in of America was due to Von Tyrpitz and his submarines and General Ludendorff had completed the work of cementing the friendship of the English-speaking races. Was it not an irony of fate that Americans were now coming over in hundreds of thousands and German submarines could do nothing to their transports? German submarine campaign occurred because the Germans were certain that the American army could never reach Europe. The submarines drove America into the war yet could do nothing to prevent them coming to Europe. So it would be to the end. The enemy would come within an ace of victory but would not secure it because his cause was wrong. The situation would be very anxious for many days but the enemy's effort to secure entire defeat and extinction of the British Army in France would fail. With regard to some folk saying that

War was Lasting Too Long

and victory was impossible he said this was a wrong view; he was convinced that this war would have a decisive result one way or another. Folk said we must completely crush the German army and occupy Berlin but he was not of that opinion. If the last English soldier were driven from France Germany would not be in a better position than Napoleon in his greatest glory. If the Germans wanted to achieve victory they must win on land and sea. He did not think any other kind of victory was possible for any group of nations. For the future peace of the world they could not allow the present state of Russia to continue. We should have to use all our diplomacy to bring the war to a victorious end. He considered that we had fought the war up to a stage that the enemy was now ready to concede terms. He thought it was a most dangerous thing to go to a peace conference before we knew what principal terms would be considered.

The Conference that would ultimately be called would be one to settle details of things which the principal combatants were agreed upon as to the main issues. There had recently been a great deal of talk about peace overtures and negotiations. He deeply regretted disclosures because if the war was to terminate ultimately it was necessary from time to time for combatants to try informally to communicate with the other. The only alternative was to fight it out to a complete finish until one side or the other was smashed. Surely it was sometimes necessary to discover how things were going and what the opponents were thinking and what advantage might be taken of the situation as regarded by him. President Kruger once told him the way to deal with opponents was to smack him hard on one cheek and rub him gently on the other (laughter). The people of a country were entitled to say to their government. "We expect you to do your duty as we have done ours and to be alive to every opening by which this agony may be ended and the war brought to a satisfactory conclusion. We shall do our duty and knowing what we are fighting for shall go forward with calm confidence."

Government Control of Cotton.

LONDON, May 19.

In the House of Commons Mr. Stanley paid a tribute to the sacrifices of Lancashire cotton employers and operatives entailed through substantial reduction in the importation of cotton. Most careful measures had necessitated the unemployment of 47,000 operatives. But steps had been taken to avert the distress by a fund, whereby over a million sterling would be raised. The necessity for the Government control of the whole of Egyptian cotton was emphasised by the great uncertainty regarding the price which was bound to arise, owing to a fall in the crop and reduction available in shipping and transport. Government were anxious to secure a fair price to the grower and reasonable price to the Allies and spinner. Mr. Stanley foreshadowed the continuance of this control during the critical period of after-war reconstruction.

Arrivals of Frozen Meat.

Free Purchase Allowed.

LONDON, May 19.

The Food Ministry announces that, owing to larger arrivals of frozen meat, eight pence worth may be purchased in respect of each of two weekly coupons which each person is allowed, instead of six pence worth.

A British Destroyer Torpedoed.

LONDON, May 18.

The Admiralty states that British Destroyer was torpedoed and sunk on 14th. May. Two men were killed as a result of the explosion.

War and Liquor Traffic.

Success of Temperance Movement in India.

LONDON, May 19.

Sir Donald Maclean, in a speech before Anglo-Indian Temperance Association, paid a tribute to magnificent services India had rendered during the war. He congratulated the Society on its progress in promoting temperance reform in India. Colonel Sims Woodhead drew attention to demands of Indians to control and restrict the liquor and drug traffic and moved a resolution that control should be exercised through the Excise advisory Committees.

The Silver Market.

LONDON, May 18.

Messrs. Montagu's report says the market continued perfectly steady. The value of silver at the source remains the same, and the fall of a farthing in price since the 13th May represents merely the reduction in the insurance rate from the United States to London. The only factor now likely to affect the price for some time is the variation in freight and insurance. The Shanghai exchange remains unanimated at about the same figure.

Indian Rosin and Turpentine. Favourable Reports.

LONDON, May 18.

The Bulletin of the Imperial Institute states that British Varnish makers who have had an opportunity of trying Indian turpentine on a fair scale are well satisfied with its quality, and there is good reason to believe that Indian turpentine would now fetch as good a price in Britain as American, which is at present a hundred and twenty-four shillings per hundred weight. The prospects of finding a market in the United Kingdom for Indian rosin are unusually favourable, and it is understood that several thousand tons could at present be disposed of at prices up to £56 per ton.

Britain's Record Imports.

LONDON, May 19.

Exports for April show an increase of £427,200 and imports an increase of £300,667 as compared with April last year. Last month's imports constituted a record.

Government Policy Criticised.

LONDON, May 18.

The "Times" commenting on Lord Newton's announcement regarding the exchange of prisoners criticises the Government for failing to keep in touch with France and Italy on this most important question. It holds the War Office mainly responsible for "Another most lamentable failure in co-operating with the Allies." It appeals to the Government no longer to withhold the evidence of the sufferings of prisoners collected by British officers from Germany now in Holland who are sparing no effort to stir up the country to demand more energetic action.

The "Times" says it has been thought here that conditions had lately improved, but letters from officers prove that British prisoners in many camps in Germany are subjected to calculated inhumanity in pursuance of a policy of vindictiveness. The least evil is insufficient and bad food. Letters from officers contain proofs of the sick being driven to work, of foully deficient sanitary conditions, of medical attention brutally denied, of men bullied and beaten by German officers, and also by guards, and of deliberate murder in many cases.

The "Times" concludes: The country has shown great patience with the policy of this and preceding Governments in this matter. Plainly the time for patience has now passed and the case for action is overwhelming in view of what France has done.

Meatless Day Abolition.

LONDON, May 18.

(2. A. M.)—The Press Bureau states that Lord Rhonda will abolish the meatless day in eating places on the 17th May.

Viscount Wimborne.

LONDON, May 18.

The Press Bureau states that a Viscountcy has been conferred on Lord Wimborne.

Seaman's Inspiring Heroism.

Serves Gun Though Dying.

LONDON, May 18.

The "Gazette" announces that the Victoria Cross has been posthumously awarded to Seaman J. H. Carlless. In the action in the Heligoland Bight on the 17th November last year, although mortally wounded in the abdomen, he continued to serve his gun at which he was acting as rammer, lifting projectiles and helping to clear casualties. He collapsed once, but got up and tried again and cheered on the new gun crew. He then fell and died. He set a very inspiring and memorable example and continued to do effective work against the King's enemies whilst mortally wounded.

America

"Offensive of Terror."

War on Women and Children.

LONDON, May 18.

NEW YORK. Dr. Davidson, Chairman of the American Red Cross, who has just arrived from the war zone, in an interview described the outstanding feature of German methods as an offensive of terror against women, children, and old people behind the lines by dropping bombs from aircraft and long-range guns in order to break down the morale of civilians so that they might importune their Governments for peace. It is most dastardly, unrighteous, and cruel, and the most devilish plan conceivable, and is based on the theory that the killing of four out of five children will induce the mother to implore the cessation of the war in order that the fifth child may live. It is carried on from the Channel to the Adriatic, and has resulted in the maiming of thousands of women and children and in driving hundreds of thousands of terror-stricken people from their homes.

"War to the Death."

Ex-President Taft's Call to U. S.

LONDON, May 19.

PHILADELPHIA:—"War to the death" was the keynote of a vehement speech by ex-President Taft, in opening the "Win the War Convention" of the League to enforce Peace at which four thousand prominent men from all classes of the nation were present. Mr. Taft pleaded for a fighting army of five millions. He eloquently outlined the situation which would arise if Germany were not defeated, or the blood stained Christian Provinces of Turkey were not liberated.

Argentine and the War.

Reason for Neutrality.

LONDON, May 19.

BUENOS AYRES.—The Vice-President of the Argentine Republic at the opening of Parliament affirmed that the Government had no motive in abandoning neutrality as all their demands had been satisfied.

Central Powers

International Idealism.

Opposition Campaign in Germany.

LONDON, May 17.

What is apparently a campaign against the perils of international idealism is being conducted in certain quarters in Germany. The influential monthly "Süd Deutsche Monatshefte" devotes nearly the whole of the current issue to warnings against German dreamers, the principal articles being contributed by university professors. The "Times" gives a number of illuminating extracts from the articles. Professor Spahn, the Roman Catholic Professor of History at Strassburg, says:—"If Germany consents to any League of Nations she must lead it." Professor Spahn continues:

"The need of the present hour is not yet universal peace and the rule of law and freedom of peoples, but earnestness about the vital conditions of the German people as a State and about the full development of our own state of existence. If the dream of the unity of European peoples becomes a reality it cannot be based upon the equality of all Peoples are made for equality just as little as individuals are, and unity must be based upon the leadership of the most efficient people. Only a race so full of idealism as the Germans are capable of lighting the horizon of humanity with an idea so great and eternal." Professor Ernst Haackel warns the Germans against utopian imaginations of peace, and refers to the Reichstag peace resolution of July last year as infamous. Professor Wunot, Professor of Philosophy at Leipzig says: "There can no longer be any question of a renunciation of peace." Professor Reinke of Kiel declares that the history of the world shows that the only power that has won peace is the power able to inspire the enemy by force of arms. The latest example of this was at Brest-Litovsk. "The proper maxim for us is to extract from the situation as much material advantage as the military position permits."

Fight to a Finish Unavoidable.

The "Times" commenting says:—There opinions show how very far Germany is from contemplating any settlement compatible with the elementary first principles of the Allies and the United States. Hence the trial of strength thus forced upon us will have to be fought out by sea and land.

Fewer German Children

Abnormal Increase in Mortality.

LONDON, May 18.

A report compiled by the Local Government Board on information from German sources shows that the fall in the birth-rate in Germany in the three years of 1915 16 17 was equivalent to a loss of two million babies. Forty per cent fewer babies were born in 1916 than in 1913, as compared to a decrease of ten per cent in England and Wales. The infantile death-rate in Germany has been well kept down, but it is fifty per cent higher than in England and Wales. The high death-rate has led to a large extension of infant welfare work, in which voluntary societies have played an active part, but the movement is becoming more and more municipal. The infant mortality rate in Germany in 1913 was 151 per thousand as compared with 108 in England and Wales. The rates in 1914 for Prussia, Saxony and Bavaria were, respectively, 164, 173, and 193 per thousand. The abnormal increase in infant mortality in the first months of the war is shown by the fact that in Prussia in the third quarter of 1914 the rate rose from 128 to 143, in Saxony from 140 to 242, and in Bavaria from 170 to 229. The records for England and Wales do not show any abnormal mortality among infants in the early months of the war.

Class Justice in Germany.

Socialist's Serious Charge.

LONDON, May 18.

There were angry scenes in the Reichstag when the Independent Socialists charged the Supreme Court with exercising class justice and strengthening the military dictatorship. Clashing instances were quoted, including the allegation that a petition for the reprieve of a sailor was withheld until the death sentence had been carried out. Herr Cohn paid a warm tribute to six or seven of the highest Belgian Justices imprisoned at Gross Strelitz.

German Food Supplies.

Shortage in Ukraine Grain.

LONDON, May 19.

(9.5 P.M.)—AMSTERDAM: The "Koelnische Volkszeitung" Berlin correspondent says: hitherto 1,852 tons of grain have arrived in Germany from Ukraine or less than a fiftieth part of what was due on May 1st. There are now only 5,700,000 pigs in Germany compared with thirteen million a year ago. The decrease in weight of cattle is shown by the fact that 160,000 cattle had to be slaughtered this spring to obtain the same amount of meat produced a year ago from 109,000 beasts.

Germany's Comb-out.

Prisoners Employed in Mines.

LONDON, May 19.

A telegram to the "Times" from The Hague says the latest comb-out in the Rheinisch-Westphalian mine districts yielded 100,000 men for the colours to be replaced by war prisoners, including Russian Red Guards. The latter are being treated very harshly and literally worked to death. If they fall sick they are left to die. Germans from Rumania are disgusted at being sent to the western fronts as they thought their fighting was over.

Gothenburg Stores Burnt.

LONDON, May 11.

A Copenhagen message says a large part of Gothenburg's vast stores have been burnt several millions of damage being done.

AUSTRO-GERMAN TREATY.

"Nothing but Annexation."

LONDON, May 18.

The uneasiness in Austria regarding the new Austro-German Alliance which the "Volksrecht", a leading socialist organ in Switzerland says is nothing else but the annexation of Austria-Hungary by Germany is further reflected in the comments of the Vienna "Arbeiter Zeitung", which says that the Austrian people ought to know whether in the agreements reached at German headquarters Baron Burian maintained Count Czernin's position that Austria-Hungary would defend the pre-war possessions of the Allies and of herself, but would not fight for imperialistic aims.

Emperor Karl and Kaiser.

A Reported Difference.

LONDON, May 16.

A Zurich message states that Polish circles in Berlin affirm that Emperor Karl curtailed his visit to German headquarters owing to Kaiser Wilhelm's rejection of the Austrian solution of the Polish question.

France

Missing Deputy Returning.

LONDON, May 19.

PARIS.—M. Outrey, Deputy for Cochinchina, who has not been heard of for several months, has telegraphed that he is returning to Paris.

Attempted Raid on Paris.

LONDON, May 19.

PARIS.—An air raid alarm was given at 10.35 last night and the "all clear" signal half-an-hour later.

Air Raid on Paris.

LONDON, May 18.

PARIS.—It is officially stated that enemy aeroplanes crossed the lines and bombed several places behind the front. Some machines approached Paris, where alarm was given at 10.32. All clear was sounded at 11.20. Bombs were dropped in outer suburbs.

French and British Victory.

In Albania.

LONDON, May 16.

A Wireless Austrian official message says:—The French and Italian attacked mountain positions between Osum and Devoli rivers in Albania and gained territory westward of Korca.

French Finance.

LONDON, May 19.

PARIS.—The Finance Minister has submitted a Bill to the Chamber of Deputies providing for provisional military credits and extraordinary Civil Service Expenditure totalling ten billion six hundred and ninety-eight million francs for the third three months of 1918 being an increase exceeding 436 millions compared with the previous three months.

Russia

British Submarines in the Baltic.

Their Stirring Deeds.

LONDON, May 19.

The Admiralty, lifting the veil on the operations of British submarines in the Baltic, relates stirring deed of how they were continually attacking the destroying enemy warcraft and kept a watchful eye upon the movements of the German fleet. Their work was so effective that finally German ships kept to harbour as soon as a British submarine was reported. Unlike U boats not a single case is alleged of a British submarine sinking a merchantship on sight, merchant vessels being invariably stopped and boarded in the orthodox way. The crews were given plenty of time to abandon the ship, and were directed to the nearest port or escorted to a neutral vessel. Seamen's belongings were never regarded as spoils of war. The official documents regarding the submarines' doings leave a profound impression of perseverance and skill well salted with courage. Icebergs have covered the periscopes, decks have become coated as with glass, and waves have swept away masts, and portions of strained plates, and yet the crews carried on. The passage into the Baltic was very difficult owing to the very close watch kept. Submarines resorted to numerous ruses or waited until they could follow surface craft and run the gauntlet.

Enemy Warships Sunk.

The submarine commander Goodhart copied an enemy warcraft and calculating bigger game behind skillfully manoeuvred and eventually came up with an enemy battleship escorted by Destroyers. Half an hour later he fired and observed a vivid flash and explosion along the waterline. A tremendous concussion ensued and the entire ship was hidden in grey smoke, probably due to the explosion of the magazine. Eight minutes later the British submarine came up, but the ship had gone. Its destruction was instantaneous. It was the battleship "Prinz Adalbert." Another submarine sighted a light cruiser of the "Ancova" class. She dived and manoeuvred to a good position and fired a torpedo-hitting the cruiser forward on the starboard side. The cruiser was apparently put out of control and swung round in a large circle and then stopped, fire bursting from her decks. The escorting destroyers attacked the submarine, but the latter evaded them and fired a second torpedo, getting the cruiser amidships. The magazine blew up with a loud report, large masses of iron wreckage falling around the submarine, which before submerging observed the cruiser's crew assembling on deck. They then watched her by a large German ferry boat.

Operations against Merchantmen.

As regards operations against merchantmen the following is typical:—A submarine sighted and chased a steamer from Hamburg laden with wood. It was signalled to stop, then boarded, and the crew were ordered to leave. Subsequently the scabbards were opened, the charges exploded, and the ship sunk. Meanwhile an Hamburg-American liner was sighted proceeding without lights. A boarding party was collected and the German steamer overhauled. She was found laden with iron ore for Stettin. So quickly did the crew abandon the ship that interrogations could not continue. The ship was sunk in the same way as the first one. After that within a few hours two more were similarly despatched. On the following day the commander reported that all German traffic had entirely ceased.

Their Work for Russia.

A "Morning Post" telegram from Petrograd, dated 7th May, says:—There were never more than nine British submarines in the Baltic, and there were still seven when the end came, despite the great amount of close fighting done by the submarines in the course of three years of incessant work. The Germans captured and destroyed none. There is not a single German harbour in the Baltic that our submarines have not entered and charted, creeping under minefields and through the shallowest channels. One submarine destroyed nine enemy transports in a single day, and it was a British submarine that preserved Petrograd last summer.

Three Blown Up.

LONDON, May 18.

AMSTERDAM.—A Berlin telegram states that three British submarines off Grabera lighthouse, on learning of the approach of a German fleet to Heligoland, were blown up.

Rumania Annexes Bessarabia.

LONDON, May 18.

A telegram from Bukharest says:—The Premier, M. Marghiușanu, states that Bessarabia in its entirety except for a slight rectification of the northern frontier, will be joined to Rumania.

General

Dutch Steamers Sunk.

Government Protest Called for.

LONDON, May 18.

THE HAGUE.—The "Nieuwe Courant" points out that during the last three weeks German seaplanes have attacked three innocent Dutch vessels outside the danger zone, and demands that the Government shall emphatically protest to Berlin.

Chinese-Japanese Agreement.

Japanese Minister's Statement.

LONDON, May 19.

A "Times" telegram from Tokio states that reports of the pending Chinese-Japanese agreement provoked excitement among Chinese students there. The Japanese authorities persuaded the students not to return to China. The Principals of ten Chinese schools waited on the Education and Foreign Minister when Baron Goto issued a memorandum stating that the Military "Entente" now being discussed between Japan and China chiefly aimed at the maintenance of peace in the Far East and the integrity of China against the advancing German menace particularly in Siberia. The "so-called" "Entente" cannot include other conditions beyond above which we are unable to disclose in view of future military operations against the enemy.

Enemy Driven from Nanungu.

LONDON, May 18.

An East Africa official communique says:—Severe fighting occurred on 5th, westward of Nanungu where the bulk of the German force is concentrated. A small body of King's African Rifles surprised the important German camp, entered it and set fire to the huts. The enemy strongly counter-attacked, heavily engaging our force throughout the day at very close quarters. We eventually completely defeated the enemy, driving him off to north-eastward with severe losses. General Von Lettow Zorbeck commanded enemy forces. Our convergent movement on Nanungu continued.

Western Front

The American Communique.

LONDON, May 17.

(5-20 A.M.)—The American communique says:—Fighting on Friday was limited to reconnaissances and intermittent active artillery fire. There was increased aerial activity north west of Toul and in Lorraine.

Americans Busy.

LONDON, May 19.

An American communique says patrolling continues active in Lorraine with increased cannonading.

Official Reports.

Artillery Activity Increases.

LONDON, May 15.

(1.35 P.M.)—A British communique says:—We repulsed raiders in the neighbourhood of Moyenville and southward of Arras. There was great reciprocal artillery activity during the night in Pascent Wood and in the sector northward of Hinget. Battle cannonading also increased between Fricourt Ridge and from the latter to the latter.

Successful British Raids.

LONDON, May 17.
(9.5 P.M.)—A British communiqué says:—We took a few prisoners in a successful raid in the neighbourhood of Beaumont Hamel. We rushed a post northward of Merrie, and the garrison was killed or driven out.

British Aviators' Great Work.

29 Enemy Machines Destroyed, 42 Felled.

LONDON, May 18.
(2 A.M.) In a communiqué with regard to aviation, F. M. Sir Douglas Haig says:—Our aeroplanes and balloons carried out a great deal of work on Wednesday, in co-operation with the artillery, and took a great many photographs of the enemy in the forward and back areas. Bombing machines began their attacks at dawn and continued till dark, dropping over twenty-four tons of bombs. The targets included rail stations at Tournai, Courtrai and Chaulnes and billets in the neighbourhoods of Douai, Bapaume, Menin, and Soame, also Zeebrugge and Bruges Canal. Enemy aircraft were active early in the morning, and also in the evening, attacking our bombs with particular insistence. We brought down twenty-five German machines and drove down twelve and shot one down from the ground. Eleven British machines are missing. After dark our nightfliers continued and dropped over fourteen tons on the rail station at Chaulnes, Lille, and Douai, billets at Peronne, Bray, and Bapaume and the dock at Bruges. One British machine did not return.

A Successful Bombing Raid.

Early on Thursday, aeroplanes set out to bomb the factories and rail stations at Saarbrücken. Crossing the lines they encountered ten scouts. A running fight ensued along the whole way to the objectives, and when Saarbrücken was reached, twenty-five hostile machines had collected and attacked the British with the utmost vigour. In spite of the attacks, we dropped twenty-four heavy bombs on our objectives. Several bursts were seen on the railway and a fire started. Having attained their objectives, our aeroplanes concentrated their efforts on fighting the enemy's machines. We brought down three. One British aeroplane was seen to be shot down. All the others returned.

Stations and Billets Heavily Bombed.
Forty More Enemy Machines Accounted for.

LONDON, May 19.
(1.45 P.M.)—A British communiqué regarding aviation says:—There was great aerial activity on Thursday. Our aeroplanes dropped twenty-three tons of bombs on important railway centres, aerodromes and billets. Fighting was intense in the early morning and in the evening. We brought down thirty enemy machines, drove down five and anti-aircraft guns brought down two others. Two hostile machines landed in our lines and the occupants were captured. Five British machines are missing. Our nightfliers dropped a further ten and a half tons of bombs on the railway stations at Lille, Douai and Chaulnes, on billets in the neighbourhood of Bapaume, Peronne and Reims, and on the docks at Bruges. Enemy nightfliers were also active. One Gotha landed in our lines and the crew were taken prisoners.

OTHER REPORTS.

Much Aerial Fighting.

LONDON, May 18.
(10.35 P.M.)—Reuter's correspondent at British Headquarters, wiring to-day, says:—Most of the fighting in the past twenty-four hours has been aerial. Last night, taking advantage of a clear moonlit atmosphere, the Germans carried out a series of bombing raids against the back areas in the Allied zones. Our aeroplanes were ceaselessly busy over the territory where the Germans were thickest and where their communications were most vulnerable.

Dissatisfaction in Enemy's Ranks.

LONDON, May 19.
Reuter's correspondent at British Headquarters wiring to-day says:—Notwithstanding the heat wave in northern France in the last two days and the consequent improvement in the condition of the roads the enemy shows no sign of movement. Aerial activity continues to be abnormal. During the past forty-eight hours our airmen have been crashing and driving down out of control hostile aircraft not singly but to the extent of several dozens. Considerable dissatisfaction prevails in the enemy's ranks at the further reduction of the bread ration. The daily allowance has been cut down to half a loaf of seven hundred grammes instead of seven hundred and fifty grammes as hitherto.

German Disappointment of Yser.

LONDON, May 18.
(10.35 P.M.)—A German non-commissioned officer, lately captured, throws light on the disappointment that the Germans sustained in their unsuccessful attack on the Belgian front on 17th April. He says:—The operation was designed to develop into a great flank turning movement, and so certain was the high command of success, that the Kaiser came to the Yser to witness the battle, having in his pocket the "Eicheulaus," the next highest German decoration to the "Ordre Pour Merite," which he designed to bestow upon the General directing the attack but when the Kaiser left the Yser the "Eicheulaus" still tanked in his pocket.

Leave has been opened in the German fourth army to farmers and agricultural labourers. It is remarkable how popular the cry of "Back to the soil" has become.

French Air Harvest.

322 Victims in Two Months.

LONDON, May 18.
The French brought down 322 enemy aircraft in March and April compared with 100 in the same period of the previous year. The French air service is creating the reputation of being the most efficient in the world.

Aviators Bombing Achievements.

LONDON, May 19.
(1.45 P.M.)—A French communiqué says:—There was the usual reciprocal cannonading north and south of the Avere. Between the nights of the 14th and 16th, our airmen dropped 111,000 kilogrammes of projectiles on railway stations, aviation grounds, and cantonments, starting fires and blowing up dumps. Four enemy aeroplanes were brought down and three seriously damaged.

Enemy Raid Repulsed.

LONDON, May 18.
This afternoon's French communiqué says:—There was a violent bombardment during the night in the region of Haillies. We repulsed an enemy raid in the direction of Meunil St. Georges, and took prisoners. Our detachments penetrated the enemy lines at two points south of Carny-sur-Metz and brought back forty prisoners.

Enemy Bombs on Hospital.

LONDON, May 19.
(1.45 P.M.)—A Belgian communiqué says:—A German airman bombed a Belgian hospital at Calais killing ten and wounding twenty.

Reciprocal Artillery Activity.

LONDON, May 18.—(12.30 P.M.)
The communiqué from Marshal Haig says:—There was considerable reciprocal artillery fire during the night of the 17th May, between Givenchy and Robecq. There was also hostile artillery activity in Lens, Hazebrouck and Ypres sectors.

LONDON, May 18.
(6.30 P.M.)—The French communiqué says there have been violent bombardments at various points north and south of Avere.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Calcutta

Bengal Administration Report.

Governor's Reflections on the Bengali Press.

CALCUTTA, May 19.
The Bengal Administration report for the last year issued to-day contains the following under the heading "The Press and political tendencies in Bengal":—In its political life the province has in some measure responded to the spirit of the times. The allies as champions of Nationalism have furnished a new rallying cry to the extremists who claim the speedy realization of an India for Indians and ignore its practical difficulties. Apart from some Urdu publications which have shown sympathy with Turkey, Bengalee papers have generally adopted a loyal attitude in respect of the war but the question of Indian politics continues to monopolise almost entirely the interest of their readers and their columns are devoted day after day to a somewhat clamorous political propaganda. Hostile criticism of the actions of Government, not seldom marked by disingenuousness and petulance, is however no new thing in Bengal and this lack of perspective which the Indian press displays is hardly surprising in a province in which the realities of war are so little manifest. It is easy to determine how far the Bengalee Press is a popular one and to what extent the extravagant demands it reiterates reflect the sentiments of the educated public as a whole. There are signs of cordial good will and steady loyalty of the sober, moderate Indians being undermined and weakened by the incessant flow of unfair and censorious criticism. Among the political development of the year there was noticeable an elaborate but somewhat unsuccessful attempt on the part of the Congress leaders to win the adherence of the more prominent members of the Muhammadan community. The latter are less interested in politics than in their own particular religious, educational and economic problems and even the younger and more ambitious men from time to time find themselves divided between their allegiance to political propaganda and the interests of their community.

Waste of Paper in India.

Measures to Control it.

CALCUTTA, May 20.
It is rumoured that the authorities are considering measures to control unnecessary waste of paper in India. As a measure to control unnecessary waste of gas and electricity it is understood that it has been definitely decided by the authorities to start earlier closing hours at cafes, bars and other licensed places in Calcutta from to-morrow. The hour has been fixed at 10 o'clock.

Calcutta University Senate Meeting.

CALCUTTA, May 18.
The 1st meeting of the Senate of the Calcutta University under the presidency of the new Vice-Chancellor Sir Lancelot Sanderson, Chief Justice of Bengal, was held this afternoon. A large number of the Fellows welcomed the new Vice-Chancellor. The meeting discussed the question of physical drill in all schools and colleges in Bengal, after some discussion the matter was referred to a committee.

Bombay

The Unani Conference.
The Resolutions.

BOMBAY, May 18.
The All-India Ayurvedic and Unani Conference resumed its sitting to-day. Sir Muhammed Yusuf Sahab presided on account of the unavoidable absence of Sir Fazal-bhai Currimbhoy. Amongst others resolutions were passed appealing to the Government of India to amend various Provincial Medical Registration Acts in such a manner that they do not act unjustly against Hakims and Vaidas and requesting Municipal Committees and District Boards to employ at least one Hakim and one Vaid in their health departments.

South India

Missionaries to Help Recruiting for War.
Amongst Indian Christians.

COCUNOOR, May 19.
The Missionaries of various missions who are up here have decided to pass a resolution giving the full support to the Government in the prosecution of the war by starting a campaign of recruiting amongst Indian Christians, to facilitate the sale of War Bonds and to place, if there is a demand, all missionary buildings for hospitals for wounded soldiers or for any other war purpose. An informal meeting to discuss the above will be held early next month. The Rev. R. J. Ward is supervising the work of the Basel Mission schools in the district.

Latest Telegrams.

(REUTER)

LONDON, May 18.
AMSTERDAM.—A Constantinople telegram states that Bolsheviks have recaptured Baku.

LONDON, May 18.
The report of the Archbishop's Committee on reform of the Church of England recommends "interalia" limited instead of lifelong incumbencies, Right of parishioners to be consulted on appointment of incumbents, minimum stipend of four hundred yearly for incumbent and 200 for unbeneficed clergy, who have been five years in orders and the establishment of Parish Councils. The Advisory Committee should help the Premier in the selection of Bishops. Houses assigned to Bishops should no longer be called palaces and castles and their size and importance should be modified. Women should be entitled to vote for and serve on all councils of the Church which include the laity.

LONDON, May 18.
Reuter's correspondent at the American Headquarters says:—American troops have arrived in the area occupied by the British troops, who are blocking the way to the Channel Ports. British battle-scarred veterans greeted the new comers not only as comrades but as warm friends, the greatest cordiality prevailing. The Americans immediately started the last stage of training prior to entering the line. They belong to the new armys and speak almost every language representing the descendants of numerous nationalities.

LONDON, May 18.
PARIS.—The French Government has awarded the Croix De Guerre with palms to Vice Admiral Keyes, Rear Admiral Tyrwhitt and sixteen other officers who particularly distinguished themselves in the preparation and carrying out of recent "Very daring and brilliantly executed operations at Zeebrugge and Ostend."

LONDON, May 17.
A telegram from Gibraltar says, that the "Olan Mackay", was sunk in collision on 11th May. The crew were saved.

LONDON, May 18.
AMSTERDAM: The "Norddeutsche" denies that Germany was willing to surrender considerable part of Lorraine in the spring of 1917 if this would accelerate the end of war.

Reports from both German and Austrian sources indicate that situation in Ukraine remains very strained. The Kieff Press continues to agitate against the Central Powers in spite of the censorship. The State of siege at Kieff has not been raised.

Herr Erzberger, speaking in the Reichstag on the 8th May, revealed the risks that German soldiers promenade in Kieff undergo. The Peasantry are especially discontented and Anti-German exasperation is increasing.

LONDON, May 18.
The Executive of the Miners' Federation yesterday decided to call special conference of delegates on 5th June to decide whether to demand increase in wages. The Shipping Controller afterwards met the executive and appealed to it to maintain the output of coal and relieve the enormous pressure of ports. The Executive promised to reconsider the question of taking holidays at Whitewitide.

AMSTERDAM—"Vorwaerts" states that several independent Socialists have been arrested during the last few weeks at Cologne.

The "Daily Chronicle" says that Government is considering expediency of launching a scheme of voluntary recruiting in Ireland on the lines of the Derby scheme. In the meantime drafting of Home Rule Bill is in progress.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన.

సెల్లూరుపురవాసి, ప్రకటింప లేనందున చింతిలు చున్నాము:— సంపాదకుడు.

భీమవరం తాలూకా మహాజనసభ.

ఆయా, ఈ నెల 25-వ తేదీన రాయవరం గ్రామం బయట జరుగనున్న ప్రభుత్వ భీమవరం తాలూకా మహాజన సభా సమావేశం సమయము 15-వ తేదీన జరుగదలచింది. ఆర్. పి. కృష్ణారావు మంత్రియైన వెన్నెమలపాటి రాజుగారి యాధిపత్యము క్రింద సభ జరిపి మహాసభయందుకుటకు కొన్ని చిత్తులార్యములను గావించిరి.

మహాసభ కార్యక్రమాలను ముగించిన తరువాత ముందరి. కానియిదివరలో సభ్యులుగా వెన్నెమలపాటియే తమిళుని కృష్ణారావు పంతులుగారు కొన్ని హేతువులచే తాము గ్రామసాధిపతిగా నుండాలని తెలిపినందున ప్రభుత్వము ప్రత్యుత్తరము లియ్యాలనున్నది. ఒకటి రెండు దినములలో సభ్యులెవరై నదియు ప్రతికామములను ప్రకటింపదము.

భీమవరం తాలూకా మహాజనసభ జరుపుట కిదియే ప్రథమముగలదే తాలూకాభిమాన లండనుకు సభకు తప్పక విచ్చేసి జయప్రదముగ నెకవేల్పాధితులు.

బసలు, భోజనములు మున్నగువాని కేర్పాట్లుచేయబడును.

రాయవరం. సంయుక్త కార్యదర్శులు.

ఆంధ్రమహాసభ - దేశీయ నాయకుల చిత్రపటములు

ఆయా, చెన్నపురిలో రత్నా కంపెనీవారిచే రమ్యముగ తయారు చేయబడిన చిత్రపటములు కాంచీపురమున జరిగిన చెన్నరాష్ట్రీయ సభామండపపు స్తంభముల కన్నిటికిని తగిలించబడినది 10 వ తేదీ హిందూ ప్రతికలో జరిపితిని. మహాసభామండపమున దేశీయ నాయకుల చిత్రపటములతో నలంకరించుట కిదియే ప్రథమపర్యాయము. ఇట్టి పటములను సభామండపమున ప్రథమపర్యాయము ప్రదర్శించి సభ్యుల కమితోత్సాహమును గలిగించిన సభానిర్వాహకులు ప్రశంసనీయులు. ఈ చిత్రపటములు ఆహ్వానసంఘమువారిచే గొనబడినా? లేక రత్నా కంపెనీ లోని వారే వర్ణనై న వానిని ఎరువిచ్చెనా? లేక తన ఆదృశ్య తీసికొనబడినా? అదైత తీసికొనబడినదో అదైయెంత? అటుకాకున్నచో రత్నా కంపెనీవారే ఉచితముగా వానిని సభామండపమున ప్రదర్శించిరా? వారే అట్లు ప్రదర్శించినదో దయచేసి తమ చిత్రపటముల నన్నిటిని మే 25-వ తేదీ కడపలో జరుగబోవు ఆంధ్రమహాసభకును ఈయవలె నని రత్నా కంపెనీ వారిని ప్రార్థించుచున్నాను.

చెన్నపురి. ఒక ఆంధ్రుడు

నూజివీడు రైతుల సంఘము.

ఆయా, నూజివీడు రైతుల సంఘమును గురించి వ్రాసిన లేఖ క్రింద ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నను సంఘకార్యక్లాపము వారు, 1. వెనల్ కిక్కులు 2 ఆయకట్టునుండి తొలగించిన భూములు, 2 డెల్టాయిలా కాపంట, మురుకాల్పాలు, పంటబోడెలు మరమ్మత్తులను గురించి ప్రభుత్వ కార్యదర్శి, జిల్లా కలెక్టరు గారు, ఆయకట్టు స్పెషల్ ఆఫీసర్లతో సుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపుచుండిరి. కలెక్టరుగారు, ఆయకట్టు స్పెషల్ ఆఫీసర్ల కడపండి జవాబులు వచ్చినను రైతుల కంఠమాత్రము లాభకారిగా నుండుననుటకు వీలులేదు. తాలూకాలోని వివిధ గ్రామములనుండి ఆయా రైతుల వండునట్టి యిబ్బందుల నన్నిటిని యీ నెల 30-వ తేదీలోపల నూజివీడు తాలూకా రైతుల సంఘమువారికి తెలిపిన యెడల రాబోవు తాలూకా సభయందు ఆలోచింపబడును. రైతులు ముఖ్యముగా వారి స్వత్వములను గ్రహించి దృఢమనస్కులైన గాని కార్య విధానమునకు గడంగుట సమంజసముకాదు. వెట్కు రైతుల నాధిపతి, నాయకాపములు లేకపోవుచున్నతరీ కార్యాలోచనకు గడంగుట ముఖ్యమనము. తాలూకా వివిధ గ్రామములనుండి యట్టి సభలకు వచ్చుట వారి విధి యని తెలిసికొనవలెను. ఆలస్యా దమృతతం విషమము నాగ్యోక్తి ననుసరించుట కిది సమయము కాదు. రాబోవు తాలూకా రైతుల సభను గురించి ప్రతికలలో ప్రయోగింపబడును. ప్రతికాధిపతుల యనుగ్రహముండిన గాని రైతుల కార్యము లేదు. ముస్తాబాద్. వేంకటేశ్వరరావు.

భూవర్గీతా పరిశ్రామ కార్య నిర్వాహక సంఘమువారు.

ఆయా, గోదావరిజిల్లా గోరంట్లలోని భూవర్గీతా పరిశ్రామ నెలకొల్పి ఆంధ్రవిద్యార్థి లోకమునకు మహాపకార మొనరించుచున్నాడు. ఇదికడ ప్రశంసనీయును. కాని తత్పరీక్షా పరీక్షయగ్రంథములలో “సనాతనధర్మ” అనుగ్రంథము ఆంగ్లేయ భాషాంతరీతమై యున్నది. అందలి యంశములను సులభముగ గ్రహించ బాలకులనుండను, ఆంగ్లేయ భాషా పరిచితులు కాని వారలు కూడ పరిశీలకులు బోధనలగుటచేతను, విద్యార్థులు తాము శ్రమపడుటయేగాక ఆంగ్లేయ విశారదులయొద్దకుబోయి నారలకు గూడ నమిత్రులను నిచ్చుచున్నాడు. అని యునుగాక ప్రస్తుతము మనయంద్రభాషాభివృద్ధికి ఆ నేక ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నది. క్రమముగ ఆంధ్ర భాషామతల్లి దినదినాభివృద్ధిగాను చున్నది. ఆంధ్ర భాషాభిజ్ఞులకు గౌరవము హెచ్చుచున్నది. ఇంకను దేశభిమాను లనేకులు కోర్టులందు సయితము దేశభాషనే స్థాపింప ప్రయత్నములు చేయుచున్నాడు. కావున “సనాతనధర్మ” మునకు సుయైన తెలుగు భాషాంతరీకరణముగాని లేక తమకు నచ్చితమనీతోచిన మార్పుగాని చేసి ప్రశ్నోత్తరములను గాని జవాబులను కాని ఆంగ్లేయ భాషలో నీయుతుండచేసి విద్యార్థులెల్లరు సులభముగ గ్రహించుకొని యాంధ్రభాషలోనే నెఱవేర్చబడు నట్లు గ్రహించి దేశభాషా గౌరవమును నిలువ జెట్టుదురు గాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

గోరంట్ల మే 16. ఇ. ప్రకాశరావు.

సాలూరుచరిత్రము.

ఆయా, ఈ సాలూరుచరిత్ర నా “ఆంధ్రవిద్యార్థి” ప్రతికలో జూడనగును. ఈ గ్రామము విజయనగర గుర్రానంద బ్రహ్మయ్యనుచుండి నొక్క నాడు మా గ్రామమునందొక శిథిలగృహమును జూచితిని. పిచ్చివానిని బోలె నేనా గృహము నందలి ప్రావృలన్నియు వెదకితిని. అంత నొకదినమున గొన్ని తాళపత్రములు గనవచ్చినవి. వానిలో స్పష్టాక్షరములుగల కొన్ని తాళపత్రముల జాగ్రత్తపెట్టితి. అప్పుడు నావయస్సు పన్నెండేండ్లయందుండెను. తాళపత్రముల నేటిదనుక భద్రపరచితిని. ఇప్పుడు వానిని బరిశీలించగా గ్రామయంత్రములు గనుక గొంతిని. గోకర్ణ చృందను నంతుని చందముగా వ్రాయబడుచున్నట్లును, ఆదిపురాణ మిందు ధరోహిభాషాన మైనట్లును, తెన్నేటి రామలింగన్నగారిదై నట్లును తెలియవచ్చెను. మఱియు నన్నయభట్టునకు, నన్నయభట్టు నామము గలిగినట్లు గ్రహించితిని. లక్షసార్ మనునది చిత్రకవి వెదనయేగాక, అన్నయభట్టును మొకడు రచించినట్లు లూహింపవలసినవచ్చెను. హరివిలాసమును గ్రంథమును రచించినవాడు నాచన సోముడనియు వసంతి విలాస గ్రంథకర్త యితడనియు దెలియవచ్చెను. కాని సర్వలక్షణ సార సంగ్రహకర్త తెనాలి రామలింగయ్య హరివిలాస కర్తయని వ్రాసెను. రామలింగయ్య వేటోకడు వ్రాసెనేమో? నాదీవిలాసమును ప్రబంధము, నంది తిమ్మన్న వ్రాసినట్లు తెలియుచున్నది. అందలి పద్యములు గొన్ని నాదగ్గల యున్నవి. కావలయు వారికి. బంపెదను. నా మాంతరములను గ్రంథ పరిశోధనకు దృష్టిగలుగమి నాకు లభించినవాని వ్రాసి నాడె.

బాలకవి కాశీభట్ల కృష్ణ రామశాస్త్రి
పార్వతీపురము, సాలూరు; విశాఖపట్టణంజిల్లా.

గంజాంమండల గ్రంథాలయసభ

ఆయా, ఈ సభ జూన్ నెల 7, 8, తేదీలందు సోంపేటలో జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. సోంపేటకోర్టు న్యాయవాదులగు ముహూరద జగన్నాథం పంతులుగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగను, గరిమెళ్ల సీతారామమూర్తి పంతులు, కొత్తకోట నరసయ్యపెట్టి వి. పి. వి. ఎల్. గారు కార్యదర్శులుగను నెన్నుకొనబడినట్లు తెలియుచున్నది. ఆహ్వానసంఘమువారు త్వరలో అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనియు, సంఘ సంస్కరణ సభయను, పరిశోధన సభయను జరిపించు నేర్పాట్లుజేయ బొగ్గుతులు. ఆంధ్రభాషలోనే కార్యక్రమము జరిపించుట విశేషమంది జనులసభకు విచ్చేయుటకు వీలగును. ఆహ్వానసంఘమువారు ఇందు విషయమై ఆలోచింప గోరదను.

తీర్తి-బలరామయ్య.
తాలూకా సంచారకార్యదర్శి.
ఆంధ్రగ్రంథాలయసంఘము.

ii

ఆయా, ఈ నెల 25, 26 తేదీలలో జెక్కలయందు ఈ సభ విశాఖపట్టణ నా ప్రత్యక్షులగు ప్రభుల లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారి యాధిపత్యమున జరుపబడునని యీ నెల 7 వ తేదీ ఆంధ్రప్రతికలో ప్రకటించియుంటిని గాని సభాధ్యక్షుల వారింట నివాహమహోత్సవము ఆ తేదీలలో జరుపబడును. అందుచే సభ జూన్ నెల 4, 5, తేదీలందు జరుపుటకు నిశ్చయించవలయునది. ఈమార్పునకు గ్రంథాలయసభ్యులు మన్నించి, సభకు విశేషమంది విచ్చేసి జయప్రదముగ జరుపబ్రార్థితులు. నాతోడి సంచారకార్యదర్శులగు శ్రీయుత పోట్నూరి స్వామిబాబు గారు 18 తేదీ తమ పత్రికలో ప్రకటించిన లేఖయందు, మా నుండల గ్రంథాలయోద్యమము ఇప్పుడిప్పుడు తలచావుటచే ఈ సభకు విచ్చేయు ప్రతినిధులకు నాల్గు అక్షాలు ప్రతినిధి రుసుము విధించినయెడల విశేషమంది సభ్యులు విచ్చేయుటకు వీలుండదనియు ఆరంభదశలో నున్న యుద్యమము విశేషవ్యాప్తిగాంచునెర దని తమ అభిప్రాయమును ప్రకటించుట వాస్తవమే అయియున్నది. ఇతర సభలకు విధించిన రుసుమువలె నిర్బంధముగ సామ్య వసూలు చేయబడదనియు, సభకు విచ్చేయు ప్రతినిధులు ఉత్సాహపూర్వకముగా నిచ్చు రుసుముమాత్రము వసూలు చేసి గ్రంథాలయ సంఘమునకు నొకగట ననియు ఈ సామ్య సభాధ్యక్షులకుగ్రింద భర్తగాదనియు విన్నవించుచున్నాను.

ఆంధ్రసేవాసంఘము.

ఆయా, ఈ సంఘపు నియమముల ప్రతికలో జెప్పబడిన ప్రకారమును, ఇతరవిధములను యీసంఘమువా రొనరించుకొని ప్రస్తుత సాంఘిక దేశస్థితుల కంతయంతకలకమైన వాగ్వివాదములేదు. కాన దేశభిమానులగు సోదరీయలు తెల్లరును నిట్టికృషియందు పాల్గొని యభివృద్ధిగాంచి క్రియాశీలముగను, ధనమాలమునను దేశసేవకు తోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాను.

చందాలను విరాళములను యీక్రింది చిరునామాకు పంపవలయును. తాము చేరినవ్యయించినట్లుల తెలుపగ నే యితర సభ్యులు మి కరింగింపబడును.

నియమములప్రతికలో చెల్లబడినవిగాక శ్రీకాళివారు ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన మరొన్ని విషయములు యీక్రింద తెలుపబడినవి.

శ్రీకాళి-ప్రత్యేక కృషి.

1. ఉద్దేశ్యము:— శ్రీతెల్లరు మతసాంఘిక విద్యా విషయములందు సోదరులకు పూర్తిగ సహకారిలు లగుటకు ప్రయత్నములు సలుపుట.
2. విద్యాకృషి:— శ్రీవిద్యాభివృద్ధికి యీక్రింది విధముల పాటుపడుట. (1) ప్రతిసోదరీయను దినమునకు కనీసము గంట నేమైనను విద్యావ్యాపనమునకై వినియోగించుట. (2) ఆరోగ్యము, మితవ్యము, గృహ నిర్వాహకము, శిశు పోషణ మొ॥ లగు ముఖ్యవిషయములగుర్తి చేయటము, శ్రీలకు ఉపన్యాసము లిప్పించుట. (3) ప్రతి “సోదరీ” యొను వీలగునంతవర కేదైన, ఆంధ్రవారప్రతికలలో నొకదానిని (ఆంధ్రప్రతిక) తెప్పించి చదువుట. (4) ప్రతిసోదరీయ నేడైన నొకయంద్ర గ్రంథాలయమునకు చందాదా రగుట. (5) ప్రార్థనసభ్యుల పూర్తియగువరకు (అనగా 4 వ తరగతి) చదువనివారు సంఘమువారిచే జేయబడు పరీక్షలకు జరువలెను. ఇందులకు వలయు పుస్తకములు వస్త్రధారణ ఉచితముగ నీయబడును. (6) సంఘపరీక్షయందుగాని నాల్గవతరగతియందుగాని జయమొందినవారు రెండవ నియమములో జెప్పబడిన విషయములలో సంఘమువారు నెలనెలకు పంపు ప్రశ్నలకు ప్రతియుగా ప్రతిసంపుమందవలెను. (7) ప్రతియుగా “సోదరీవృందము” వారును యొక సమాజమును ఏర్పించి పక్షమున కొకసారియైన సభలజేయుచు సంఘకృషి సల్పవలెను.
3. సహాయకృషి - నియమములలో జెప్పబడిన ప్రకారము ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకును విద్యానిధికిని, తమవిరాళముల నేమేట పంపుచుండుట. (2) బాధపడితెలులగు సకల ప్రాణులకును, కడుబీదలకును వలయు సాయమునెరింపుచుండుట.
4. ధనసంబంధము కృషి:— “ఆంధ్రసేవానిధి” కి ప్రతి నెలయు దమచందా నంపుట.
5. వివిధమైన కృషి:— సంఘపు వార్షికోత్సవములకును, చాయాపటములకును, ఇతర సభలకును, రాయత్తిండుట. (2) ప్రతిసోదరీయను స్వతంత్ర జీవితమునకు సహకారియగు నట్లుపని, నేతపని, అల్లిక, చిత్రలేఖనము, మొదలగు చేతిపనుల నభ్యసించుట. అవసరమగునపు డెల్ల సంఘమువారి సాయము కోరుట.

వా. సి.
కార్యదర్శి.

స్వరాజ్య సమితులు

అయ్యో, గత సంవత్సరము డిసెంబరు మాసాంత్యమున బిసెంటు జోరసాని గారును వాఁయిచ్చానసారమే ప్రవర్తిండు నారును కొంతమంది కలిసి స్వరాజ్యసమితులకుగాను క్రొత్త నిబంధనలను నేర్పఱచిరి. వానిలోని కట్టమలు గ్రామాదుల లోని సమితుల సభ్యులకే యెలుక. నేలకొదిలి స్వరాజ్య సమితుల సభ్యులందఱుగా ఈకొద్దిమంది ఎవరి అధికారమును బాంధవ్యము చేతను కంతకును నిబంధనల నేర్పఱచుట శోచనీయము.

బిసెంటుగారు అధ్యక్షులట. వారెచ్చట ఉండునో అచ్చటనే ముఖ్యకార్యస్థాన ముండునట. వాడియాగారు కోశాధ్యక్షులట. చందాలు వసూలు చేయవలయునట. వారికి సంపవలయునట. నిమిషమున కొక క్రొత్తనిబంధన. ఒక క్రొత్తమార్పు. ఈ నిబంధనల ప్రకారము ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగా సొక కార్యదర్శి యుండవలెను. అంతయు వారి చేతులలోనే ఉండును. స్వరాజ్యము అనుచున్నను, అధికార వర్గము ఈ విధముగా నుండవలయును. కావున ఆంధ్రదేశము లందఱు ఈవిషయములను చక్కగవివర్ణించుకొని మదరాసు స్వరాజ్యసమితిలో తమ సంబంధమును వదలుకొని మహారాష్ట్ర సమితిలో చేరిన బాగుగా నుండును.

ఎవరంటే వారు ఏల ఉండరాదు అని అనుగ్రహించుచు గాని దేశమునకంతకు కావలసినపనులు పెట్టుకొందును. వానిని ఏర్పాటుచేయుటకు ఒక నాయకుఁ డుండవలయును. ఆ నాయకుఁడు తలకుమహారాజే. ప్రస్తుతము వాగాడెవరను తప్పు మరేమియును లేదు. కార్యకూరత్వము కావలయును. నాయకుడనఁగా నిశ్చలబుద్ధితో తన యనుచులను నడుపువాడే నాయకుఁడు.

కాబట్టి నేను మనవి చేసి నటుల ఆంధ్రులందఱు మహారాష్ట్రసమితిలో చేరిన రని జేసుచున్నాను. వంశమాతరం. మే 17 సింహాభ్యుదయిండు.

సంశయ నివారణము

అయ్యో, గుంటూరు ఆంధ్రజ్యోతికాశాలాధిపతి యగు నూతలపాటి నరసింహంగారు కొన్ని కోజాలక్రిందట ఆంధ్రజ్యోతికాయందు, "ఆంధ్రజనని- సహజ సౌందర్యవదనము చేత తా సంబంధముగా నుండవలయునా? ఒక రాష్ట్రమునకు సంబంధముగల స్త్రీసమూహమునకు వర్తించవలెనా?" అను నొక సంశయమును ప్రకటించి వానిని నివృత్తిచేయవలసినదిగ కోనిరి. కనుక ఆవిషయమైనాకు తెలిసినది తెలియఁజేయుచున్నాను.

"ఆంధ్రజనని" యనుపదమే దేశతా సంబంధమైన యర్థమును స్ఫురించుచున్నది. కేవలము ప్రకృతిక సంబంధించిన మనుష్యుల తల్లులవలెకాక, పెట్టుప్రజలతోకూడిన యొక సంఘముయొక్కజనని, దేశతా సంబంధమైన స్త్రీగాక, సాధారణమైన స్త్రీకానేరదు. అట్లు చెప్పకొనుటయే ఆచార మందుకూడ కలదు. చిత్రలేఖకుడు రవివర్మగారు వ్రాసిన "లక్ష్మి" యందు నాలుగు చేతులను కలిగియుండుట, కిరీటమును ధరించుట, కమలములో నుంచుకొట్టుటయను జీవతావిష్టములే. లేనియెడల, ఆమె సాధారణముగ మనము గృహము లందు చూచు స్త్రీలవలెనుండునుగాని, భగవత్ సంబంధమైన స్త్రీలవలె నుండదు.

మరియు హిందూయంత్రజ్ఞాతులలో ఆంధ్రులెట్లులేతే వేరుగనున్నారో, అటులనే ఆంధ్రమాతకూడ వేరుగనుండుట యవసరము. కనుక "ఆంధ్రజనని" ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు సంబంధించిన స్త్రీసమూహమునకు వర్తించి యుండవలెను. అట్లులేని యెడలదేశతా స్త్రీ యొకనామ ఆంధ్రజననియా, లేక మరియొక హిందూ యంత్రజ్ఞాతజననియాయను సంశయమునకున్ను. చూడుడు. ఆ "లక్ష్మి" యందే దేశతా చిహ్నములున్నను, హిందూ స్త్రీరూప రేఖానిలసములు లేనియెడల యామెను ఒక దేశతాస్త్రీ యనియే చెప్పవచ్చును కాని, హిందూజీవతా స్త్రీయని మాత్రము గట్టిగ చెప్పటకు వలదు పడదు. కనుక "ఆంధ్రజనని" సంపూర్ణ భావగర్భితయై యుండుటకు, యామె దేశతాచిహ్నములను కలిగియుండి, ఆంధ్రస్త్రీ రూపరేఖా విలాసములనుకూడ కలిగియుండు వలె నుండవలెను. అందునా గరిట రాత్రై జాతీయధర్మానువర్తనయైన స్త్రీ సమాధిగ తీసికొనవలయును. అనాగరికురాలిని గాని, ఈ జాతీయధర్మములను విడనాడి పాశ్చాత్యాచారములకు లోనైన స్త్రీనిగాని, ఆదర్శముగ తీసికొనరాదు. శ్రీనాథుని కాలము నాటికే దక్కనుదేశవాసు లందరిలోను ఆంధ్రస్త్రీలు నాగకలదు. నాతీయమై, ఆనందకరమైన రూపాతిశయములకు ప్రసిద్ధికెక్కయ్యుండెనని తెలియుచున్నది. ఈసంగతిని దృఢతల భుటలు గమనింతురుగాక.

వాస్తవ మే 14. గొట్టిపాటి రామారావు. హిందూ యుగ సం॥

స్వదేశ వస్తుస్వీకరణము

అయ్యో, యాదృ మిక్కిలికి నాలుగు సంవత్సరముల నండి జరుగుచున్నది. దరిద్రదేవత మనపాటిభాగ్యదేవతయై వెలసిల్లుచున్నది. దేశము నానాటికి ఔచుములకు గుఱియగు చున్నది. ఇట్టి సమయమున కొండలు విద్యాధికులు మనజాతీ యత్యయల నెలుగక, వైమెలుగుల పట్టిపించుటకడకుం తావత్తరము. అదియే నిజలక్షణము. ముఖ్యతగను మల్లెయొగ్గ చిత్తైకాస మొగ్గవలదు. అంతటి సాంకేతికసౌరభశక్తియే నానికావుటముల వికసించెనని ప్రచురకీటకాదుల గూడ నాకర్షింపగల్గుచున్నది. కాంతిహిమి మైతావనలె నన్నరత్నమును యిట్లాని గులక రాయగ భావించుచున్నాడు. దానినే కపేవతుడు మణిగసంస్కరించు చున్నాడు. ఇట్టి సారా సారవిచారణాదూకుల మగుటచేసెయే మన ఆచారములం దును, సారస్వతియునందును, నిరసభావ ముంబొందినది. ఇట్టి భావమే స్వదేశవస్తువులమీద గూడ గనబడుచున్నది. మనము విదేశవస్తూద్రులంకారణములో మునిగి తేలుచున్నాము. మన పేరటిలో గోవుండగ పాపకై పొరుగిండ్లకు బోవుటకంటె నికచ్చుము నేటికంటె నలవా? స్వదేశవస్తువులందు నిరాదరణము ప్రవేశించి మనకళలకు సమయముట్లు చేసినవి. శిల్పమును గంటివని. వృత్తు లంతరించినవి. వర్తకవ్యాపారములు పలస చేతముల కలకరించినవి. ఎక్కడ చూచినను రాటములు కాన్సింపవు. మనభవప్రవాహము పాశ్చాత్యదేశములను మించి వీచుచున్నది. కొంత సంవత్సరములనుండి అభివృద్ధి గాంచు చున్న జపానుదేశము ఇండియాను తన కొక అంగడిగ మార్చు కొనకలెనని ప్రయత్నములు సన్నిచుచున్నది. ఇప్పటికే మనదేశ మందంతట జపానువస్తువులు నిండియున్నవి. ఓ మహాజను లారా! ఓ దేశీయులారా! మాతృవిలాసము మీశ్రవణములలో ప్రతిధ్వని జేయుటలేరా? మేల్కొలుడు. సమయమానన్న మైనది. ఇది మంచిచిరుణము. విదేశవస్తువులచే నీల్గిన మనవృత్తులను మున్పట్టి విప్పజేయుడు. దేశాభివృద్ధికొఱకు మాతనవరిశ్రమ లను స్ఫురింపవలెను. దేశీయులారా! మీ శక్తికొలది వానికి తోడ్పడి స్వదేశవస్తువులను స్వీకరించి, ప్రేమించి, పూజించి, ధరించిమిమాతృగౌరవమును సంపాదించుడు. అదియే స్వరాజ్య సంపాదనమున కొక మూలనూత్రము.

కేశవరం } వడ్లమూడి పూర్ణచంద్రరావు. గుంటూరుజిల్లా.

గుంటూరు బాక్ హైస్కూలు.

అయ్యో, ఈ యూరి బాక్ హైస్కూలు హెడ్మాస్టరు గారైన ఎ.కె. ఎస్. వేంకట్రామయ్య ఎం. ఎ. ఎల్. టి. గారిని ఆస్కూలు కమిటీవారు కారణము తెలుపకయే హతాత్తు గా పనినుండి తొలగించిరి. వేంకట్రామయ్య గారు గుంటూరు యశవజనసాహితీ సంఘమునందు చాలకాలము నుండియు సభ్యులుగ నున్నందున, తత్సంఘసభ్యులు వారికి యీ నెల 7 వ తేదీ మంగళవారమునా డొక స్వల్పాహార విందోసరించి అందు వారి యెడ దురుభగల గాధామరాగమును పూర్ణగౌరవమును వెల్లుచిల్పిరి. దిందు సందర్భమున వారి మిత్రులును, విద్యార్థులును ఆనేసలు వచ్చిరి. ఇచ్చట పోస్టల్ నూపరిం పెండెంటుగా నున్న మ-రా-రా-శ్రీ, దేశికాచారి గారు మొదలగు సంఘసభ్యులుకాని యితరులు కూడ ననేసల లుండిరి. వారి యశమానగుణసంపత్తి నెన్నుచు వారి యకలంక ప్రజ్ఞా విశేషమును గూర్చి యుగ్గడించుచు, వారి ప్రధానోపాధ్యాయ త్వమున పాఠశాలకు ప్రాప్తింపగల్గిన సర్వతో ముఖాభివృద్ధిని గొనియాడుచు, కారణములను దెల్పకయే హతాత్తుగ వారినివారి పదవినుండి తొలగించిన కమిటీవారి యచ్యుత్యమును నిరసింపచు ననేసలు ప్రసంగించిరి. అందు బాధిష్ఠుర ఉన్న వలక్ష్మినారాయణగారు, ఆసనకాశములకు కేంద్ర స్థానమై యొప్పు గుంటూరుపురము నుండియు, ఆంధ్రదేశోన్నతికై కడుశ్రమించు నెంతలో బుద్ధిమంతులను గల్గియు, న్యాయశాస్త్ర పారంగులగు శ్యామరామదుల నెందఱినిో తనయం దిమిడ్చికొని యుండియు, యానాస్కూలు కమిటీ, యారీతిని వేంకట్రామయ్య గారి యందలి లోపము లివి యని వారికి తెలియ పలు పక యు, వారందులకు చెప్పె సమాధానము గ్రహింపకయు, "ఎట్లుచేసిన పనుల నెవరేమనగలరు." అను ధీత్యమునూని, వారిని హతాత్తుగ పనినుండి తొలగించుట యందలి కాత్మికును, న్యాయవైరుధ్యమును నెంతయు దూరి. వెలుగపూడి నుబ్బారావు బి. ఎ. బి. ఎల్ గారును మ-రా-రా-శ్రీ. మాధవకెడ్డి కాళిదాసు బి. ఎ. బి. ఎల్ గారు

ను, వేంకట్రామయ్యగారి లోపములను వారికిని వారు దోషులని ప్రపంచమునకును దెల్పి వారిని తొలగించిన నెంతయు బాగుండెడిది కాని యారీతిని గోప్యత్వము నొనర్చుటవలన వారు హెడ్మాస్టరుగారివై నాకోపించిన నేరములు బయల్పడినయెడల నవి నెగ్గవలయు నదైర్వ్యమున నిట్లుచేసిరిని ప్రజలకునుటకు కారణమగునని తెల్పిరి. మాధుభూషి నరసింహచారి బి. ఎ గారును వైవారి ననుకరించుచు, వేంకట్రామయ్య గారికి స్కూలు బాయిర్ యెడగల పితృవాత్సల్యాదికముల సోదాహరణముగ జెప్పిరి. స్కూలు కమిటీ వారి కృత్యము, యక తెండుమును విండ్లలో ఆర్జననాపి దేశాభివృద్ధికరమగు నే యశ్యమునునందైన బాల్గాన గుఱువాలులే యున్న వేంకట్రామయ్యగారి యప్పుడే యందు ప్రవేశపెట్టి వారి ప్రజ్ఞాదికములవలని లాభమేముక్క పాఠశాలకో మాత్రమే కాక, దేశమునంతటికిని యిప్పటినుండియే ప్రాప్తింపవట్లు చేయుటకు కారణము కాగల్గు నేమో యనియు వారు సంతసించిరి.

స్కూలు కమిటీ మెంబర్లయం దొకరును, గుంటూరు యనిసిఫల్ కాన్సిలరులలో నొకరును అగు మ-రా-రా-శ్రీ, పాత్కూలు లక్ష్మయ్యగారు మనోన్మయగ సొకప్రసంగ మొనర్చి యందు వేంకట్రామయ్యగారు స్కూలుకు ఉపకృతియే చేసి రనియు, వారియెడ తమకు స్వయముగ గౌరవభావమే కల దనియు చెప్పి, విషను పరిస్థితులను బట్టి వారిని తొలగించుటకు తామును మిగిలిన వారితో నేకీభరింపవలసి నవ్వెననియు విచిత్రముగఁ జెప్పి, హెడ్మాస్టరుగారి దోషమూరతిను స్పష్టపఱుప దోడ్పడిరి. రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు విందు యగిసెను.

గుంటూరు ప్రభుల రామబ్రహ్మం, ఎం.ఎ. ఆనర్సు, మే 14. కార్యదర్శి.

కాల మానము.

కాకినాడనుండి ఎం. నుబ్బయ్యగారిట్లు వ్రాయుచు న్నారు:—(1) మేనెల 16 మొదలు చెన్న రాజధానియొక్క తూర్పు జిల్లాలయందు ఉష్ణవర్షముగా నుండగలదు.

(2) బంగాళా రాజధానియందు కొన్ని భాగములయందుమాత్రము గర్జనవర్షములు తరుచుగ గనబడుచుండును. ఉష్ణ ప్రమాణము తరుచుగ సాధ్యుగ నె యుండును.

(3) మలబారు, కొంకణతీరముల యందు మంచినర్షములు పడుచుండును.

(4) ఈ దినము (మేనెల 16-వ తేదీ) నూచనలుబట్టి బర్మాతీర రాజ్యములలో బహుమంచి వర్షములు రాబోవు మూడువారములలోను సంభవింపగలవని చెప్పవలసి యున్నది.

(5) పంజాబు, యునై టెడు (సావిస్సు, రాజపుటానా, మధ్య ఇండియా, సింధు, మధ్యపరగణాలు, బొంబాయితూర్పు భాగము, గుజరాటు, హైదరాబాదు, సింధురాజ్యములలో ఉష్ణకాలము తీర్చియుండగలదు. జూలై నెల 10-వ తారీఖు లోపల వర్షము లుండనేరవు.

(6) రాబోవు రెండు, మూడు వారములలో ఉత్తర సర్కార్లలో చాలా ప్రదేశములలో ఉష్ణమును గాడ్ములును అతిశయించి యుండును. అచ్చటచ్చట బహుకొద్ది వర్షము లుండగలవు.

ఒకవిలేఖకుడు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— నెల్లూరి జిల్లాసంగంలలోని గోఖలేనేనా సమాజమువారును స్వరాజ్యసమితివారు తమ నార్సి కోల్పోవములను జూకమాసములో నిచ్చటి నుండి మూడునాలుగు మైళ్లదూరములో నున్న మహమ్మదాపురములో, ఆయాదివారి ఆహ్వానముచే జరుపవలయునని కోరి కలరు. ఆసభలకు అయ్యదేశర కాళేశ్వరరావు భో. పట్టాభి సీతారామయ్య, చుండూరు వేంకటకృష్ణయ్య గారులును మున్నగు ప్రముఖులు ఏతెంచెదరట. ఈ సభలకు గతసంవత్సరము విరూపలో జరిపినదానికన్న నెక్కుడు ఉత్సాహముతోను వైభవముతోను జరుగునుగాక: కార్యదర్శిగారగు అదూరు వేంకటస్వామి నెట్టిగారును మహమ్మదాపుర కాపురముల దేశల్ల చెంచురామరెడ్డి కా. మల్లారెడ్డి దొ. శేషురెడ్డి ప్రభృతులు ఉత్సాహముతో జరుప ప్రయత్నించు చున్నట్లు తెలిసిన వచ్చెడిని.

గోదావరిజిల్లా కపిలేశ్వరపురం హితార్థదాయినీ తుప్త క భాండాగారమునకు పేకి గ్రామకరణం పాణంపల్లి రామచంద్రరావుగారు తమ తమ్ముని వివాహసమయమున నొక రూపాయకానుక నొసంగిరి. వివాహమున భోగము మేళమును విసర్జించిరట.

వివాహ మహోత్సవముల కాలము సమీపించుచున్నది

అవసరములో అంగళ్లకుపోయి ఎక్కువ ధరల
యిచ్చి మట్టపు అంగవస్త్రములు తీయటకంటె
సరిగ్చీరలు, ధోవతులు, బహుమతులు ఇచ్చుటకు
కావలసిన వస్త్రములు మున్నగు వివిధ వివాహము
నకు కావలసిన జవ్వీకి ముంధుగానే మాకు ఆర్డర్
లిచ్చుట మంచిది. ఇప్పటి కాలమునందున నాగ
రిక మాదిరి ప్రకారము పట్టుచీరలు నేయబడును.
చాయకు పూచీ ఇవ్వబడును. 100-కి 25 రూపా
యలు వంతున ముందుగా అడ్వాన్సు వంపవలెను.

ది స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ కంపెనీ

962

బ్రాంచి: మధుర.

లిమిటెడ్
కంపెనీవరము.

సెగరోగములకు అమూల్యమైనమందు

గొనాజోన్

మాత్రధ్వజములనుండా ప్రపంచ యెట్టి కఠినవ్యాధి
యైనను ఒకవారములోపల వంటి, నొప్పి, గ్రహము మొద
లగు వానిని మిగుల సమృద్ధముగా ఇది తునగిస్తున్నది. అనేక
మైన శ్రేష్ఠమైనటువంటిని హాని చేయనటువంటి మందులచే
తయారయ్యబడినది. ఇదితత్వమును గుణమునిచ్చుచు వ్యాధికి
సంబంధించిన పురుగులను అడుగంటి వాతము చేసి రాను
రాను వ్యాధిని పూర్తిగా మాన్పెను. వాతీయు వ్యాధిని
మరల వ్యాపించునట్లు చేసి చేపమునకు బలమును ముఖము
నకు కాంతిని నిచ్చును. ఒకతూరి వాడిచూచిన దానిగుణము
మీకే తెలియును. విశేషము వ్రాయనవసరము లేదు.

బుడ్డి 1-కి పోస్టేజీ సహా రు. 2-12-0.

1157 ఆర్డరు యిచ్చునప్పుడు కాబులు జిలుగు లేక
విశేషముగ వ్రాయవలయును.

A. H. Solomon & Co., (Dept- A.D)
P. O. Mount Road, Chintadripet, MADRAS

AWARDED
GOLD MEDAL

490

IN THE
BARODA EXHIBITION

For its Sweet Lasting & Delightful Smell

TO

THE WORLD-RENOVED

OTTO PARASTAN (REGD.)

Therefore, please just try and enjoy.

Prices: 1/2 oz 1 dram. 1/2 dram. Card.
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0

Sample Free on sending 3 annas postage Stamps

ALSO, PLEASE TRY OUR

PARASTAN HAIR OIL (REGD.)

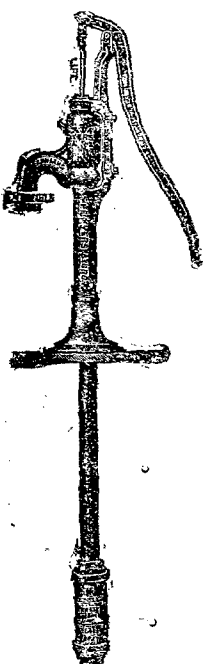
Free from mineral oils. Best for the Hair.

Prize Re. 1, and Postage Extra.

Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co.

No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

LARGEST HAND PUMP FOR IRRIGATION.

Useful in shallow wells.
Capacity 3000 to 4000 gallons
per hour. Tried and approved
of by many a customer. Mr.
M. H. P. Ghatahal, superin-
tendent of Industries, Banga-
napalle, says:-

"I tell you with the greatest
delight that there are no
pumps known to me which
work so easily and so smooth-
ly by a single individual with-
out tiresomeness, getting
water as much as 4000 gallons
per hour."

(537)
Also all other kinds of deep & shal-
low well pumps, Ploughs Sugar-
cane crushers and manures for
Sugarcane and Vegetables Etc.,
Ready in stock. Write for further
particulars and prices.

K. B. JOSHI & Co.,

321, HORNBY ROAD, FORT, BOMBAY.

బ్రహ్మశ్రీ భాగవతుల రామమూర్తిశాస్త్రిల వారిచే
రచింపబడిన గ్రంథములు.

1. విష్ణుసహస్ర నామ నిర్వచనము.

ఇందు విష్ణుసహస్రనామస్తోత్ర స్తోత్రములును, శ్రీశంకర
భగవత్పాదుల వారిచే రచింపబడిన భాష్యమును, దానికి
దేవులెల్లకును తెలుగర్థమును, బూజుకు బనికి వచ్చునట్లు
తుదను చతుర్థ్యంతనామములును గలవు. అర్థకముల పూజ
సేయగోరువారి కిది ముఖ్యముగ గ్రంథము అత్యుత్తమము
లగు కాగితములపై ముద్రింపబడిన శుద్ధప్రతి 1 కి రు. 1-4-0

2. విక్రమార్కచరిత్రము.

ఇది సంస్కృత గ్రంథమునకు సరిగా సలక్షణముగ
తెలుగున రచింపబడి దొరతనమువారిచే భావ్యపుస్తకముగ
సంగీకరింపబడినది. మెల 1-కి రు. 0-12-0

3. హరికారికాశేష సర్వస్వము.

ఇది శివు కృష్ణ మూర్తి శాస్త్రిల వారు రచించిన
హరికారికలచే సాధింపబడిన యాంధ్రభాషా విషయములను
గుఱ సాధించు వ్యాకరణ గ్రంథము. ప్రాథమ్యాకరణమున
కిది మూలమని చెప్పవచ్చును. మెల 1-కి రు. 0-4-0

దొరకుచోటు :- భాగవతుల వేంకటభాగవతులు,
(1148) కళాకాలాంగ్లోసాహిత్యములు. విజయనగరము

Watches! Fountain Pens!!

వాచీలు, ఫౌంటెన్ కలములు, హార్వో
నియములు, బ్యాడ్ మింటున, టెనీసు
బంతులు, బ్యాటులు (Bats) మొదలగునవి
సరసమయిన ధరలకు దొరకును.

క్యాటలాగు ఉచితము.

యే.ఎం. హెచ్. గావు లింకు నెచ్చు,
1150 కాకినాడ (గోదావరిజిల్లా)

ఇనాము!

ఇనాము!!

అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు

చీర 1-కి మెల రు. 3-12-0.

18 మూరలు నిడివి. 2 1/2 మూర
వెడల్పు కలవి. రంగులు ఉత్తరవాద
ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల
బుట్టలు వేయింపబడినవి పురుషములు
కలవు. ఇక్కాల నాగరికమునకు తగు
నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-టి కొనువారలకు ఎలక్ ట్రిక్
బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇనాముగా యివ్వబడును.

నర్సాపురం సరిగ్చీర 1-కి 16 X 2 1/2	రు 4.8 0
బందరు నవనకొడిచీర 1-కి	రు 3.4 0
బాలాసునీ మామిడిచీర 1-కి	రు 3.8 0
కాంచీపురము ఆరకుచీర 1-కి	రు 5.0 0
శకుంతలచీర 1-కి	రు 5.8 0

1142

సి. సి. లింగం అండు కో,

2, రామానుజఅయ్యర్ శిథి, సోకారుపేట గొట్టు, మద్రాసు.

శ్రీవాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రికృత నవలలు.

శృశా నవాటిక.

కాలికో 1-0-0, రావణ 0-14-0

మిథునానురాగము.

మెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివర్ధని.

రామచంద్రపురం పోస్టు గోదావరి జిల్లా.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మూంట్ రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాప్తి మైన
శుభకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
చాక్లెట్, ఆరంబు-బమ్మేనె, పి. పి. ఎం. పి. కె. ఎం.
(946-807) పే నెజరు.

కుమ్మరగొమ్మన కమూల్యముగు మందు.

ఇది మిగుల హాశ్వక్యకరముగు మందు. పదిపదుపైను
రోజులు రాయటవలన తెల్లనిపచ్చలు, అట్లుకాక చర్మము
పై మరియేవిధమైన రంగులను నిర్మాణముచేయును. ముఖ్యము
గా నీ రోగమునకు జాగ్రత్తదీసికొను (భారతగు) పం దిదియే.
దీని మెల టిన్న 1-కి రు. 4-8-0. అంబెకూలి వేటే.

(783)

Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

ప్రకటన.

1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని మెల 0-10-0.
కల్పనాస్వరమున వుపయోగముగునట్లు ఖండ ప్రస్థాన
మున్న యోగవిషయమును తెలియబడును.

2. కృత్తిహస్త పాటము మెల 0-6-0.
కాళితనామస్తుతిన్ని, శబ్దమును తెలియబడును.
ఉదాహరణ : హంసధ్వని రాగము, సూపక తాళము.

కీటిట | యుజుత | ఉపద్రవ్య నృశింహ శాస్త్రి,
నికప | గరిగు | గు. శివలక్ష్మణ విద్యాకే,
మనసు | కరుగ | (1176) అమలాపురము.

అమృతార్ణవ అవతేహ్యము.
ఈతేహ్యము రక్తమున కుద్ధిచేసి పీర్తమును హెచ్చిం
చి బలమును కలిగించి యుష్మకేమనము చేసి చేతి కాళి
మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు
తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘతాయ, భేరులు, తలనొప్పి,
రొమ్మునొప్పి మొదలగు వానిని తప్పక నివారించును.
219 ఆర్ధపాన దబ్బి 1-కి రు. 2-0-0.
వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆలెంకన్నగ్రామ పోస్టుఫాలాకం, 157, బ్రాహ్మ్య, మద్రాసు.

సావరన్ అండు కంపెనీ
(1189) కచ్చాశేకర్ ఆగ్రహారం, మదరాసు.
మోహినీ తైలము:- శ్రీపురుషులు నాడుటకు యోగ్య
మైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండును.
వెండ్రుకలు నునుపుజేరును. నువాకనగ లిగియుండును. 0-12-0
అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబు శెట్టివిధి, నందరాస్

ప్రకటన.

వేట్స్ కంపెనీవారి 18 BHP ఆయిల్ యెంజిన్,
ఒక నె 1 మైల్ రైస్ వాల్లురు, ఒక విన్సో శుర్, ఒక 2 1/2 అంగుళ
ములవాటర్ పంప్ ఇంకాయితర సామానులు అనగా యెంజిన్
క్లింగులు, బెలింగ్ పిండి యంత్రము (విన్నీ) ఆటరాళ్లు,
నుత్తెలు. హల్లురుకు కావలసిన చిల్లర భాగములు మొదలు
గాగల సామానులు ఒక చిన్న రైస్ మిల్లుకు కావలసిన సామ
గ్రి యావత్తు అమ్మకమునకు వచ్చియున్నది. వలయువారు
యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. అంత సామ
గ్రియు క్రొత్తది. కాని సరిగా సంవత్సరము కాతేదు.
ముత్తరాజు శేషయ్య.
(1186) కాళి, నెల్లూరుజిల్లా.

కావలెను.

క్రొత్తగా సాపింపబడే మిడిల్ స్కూలుకు స్కూలు
వైసులుగాని మెట్రిక్యులేషను పరీక్షలో నుత్తీర్ణులై (ట్రయినింగ్
గు ఆయిన యుపాధ్యాయు లిద్దరు కావలెను. అప్లికేషనులు,
జీతము ఉదహరిస్తూ యీక్రింద సంకేతము చేసినవారికి యీ
మెల 25 వ తేది లోపుగా చేరవలయును. (1188)
దేచిరాజు మురహారిరావు.
కార్యదర్శి, శ్రీచేబ్రోలు విద్యా పరిషత్.
చేబ్రోలు, గుంటూరుజిల్లా.

WANTED.

A Physics Graduate or a Chemistry Gra-
duate (L.T.s preferred) for the Board High
School, Amalapuram. The salary for L. T.s is
Rs. 80-2 (Annual)-Rs. 100, and for the
others, according to qualifications. Applica-
tions should reach the Inspector of Schools, I
circle, Vizagapatam, not later than the 5th
June 1918.
N. V. SOMAYAJULU,
PRESIDENT, FALUK BOARD,
RAJAHMUNDRY.
15TH MAY 1918.

కళయుక్తి సంవత్సరాది గంటక

తయారగుచున్నది

కళయుక్తి సంవత్సరాది జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, శైలి, బాంబే, కాశీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజవల్మీకి, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి చుంచినాకీతములపై చక్కగ ముద్రించబడుచున్నది.

కాగితముల కలెక్షన్ జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మూత్రమే సిద్ధముచేయుచు చుండుటవలన కలయూవారు వెంటనే వాసికొనుట సువిధము. వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదేశపుత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు " " 0-8-0
" ఆంధ్రపత్రిక " " " 0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు " " 1-0-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టాఫీసు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధావధము

తామరతైలము	గజికితైలము	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-3-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి పిథి మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడికి సహితమైన డా॥ పి. డి

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అపరిమిత ప్రకృతివలన బనించు బాధ్యులకు కీర్తిమణులంటి మును. భుక్తులకు, మచ్చలకు, గండములకు గండ, ప్రాతకాశములకు అన్ని విధములవలన గలుగు సర్వకాగమలను పోగొడును.

మిక్కిలి క క్రిమికలమైన రక్తకుళ్ళు కారిం

(28)

అపరిమిత ప్రకృతివలన బనించు బాధ్యులకు కీర్తిమణులంటి మును. భుక్తులకు, మచ్చలకు, గండములకు గండ, ప్రాతకాశములకు అన్ని విధములవలన గలుగు సర్వకాగమలను పోగొడును.

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్. 144, వనవవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికాసాలిని ప్రకం

కన్నులకుంటే అపారాధ వికాసము.
రూ 0-4-0 ప్రాప్తి అధికము.

ఆంధ్ర పత్రికా కాల విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది త్రియతి కట్టమంది రావరింగారెడ్డి గారికి

కావలసినది. వెల 0-4-0 ప్రాప్తి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి పిథి, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wales Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వర్కులవారు బాగుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను నాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తపాలవెట్ట నెం. 55కి రు,

389

మదరాసు

పై కామ్యూనికేషన్ గోడనప్పుడు ఈవత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన

"ఇంద్రజాల నుపేంద్రజాలము" ఈ ఆశుర్య గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి, సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిగ్గ, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, త్రియాసాధనము, మంత్రకాస్త్రము, భూకేంద్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు, విజృంభణ విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని హయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, శీతముతో సమాధియగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరములేక తలకాయనేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంఠలు కట్టుకొని చూడవండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెత్తుక గాలిలో నునుపుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన నీవు అత్యున్నతముగా పేజీకో చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. ఈ పుస్తకమును అచ్చుచేయుట ఈనెల ఆఖరుకు పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇతరులకు 15 రూపాయలకు అమ్మబడును. ఈ గ్రంథము నే (ధరభాగ్యదాతలకు) రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాగ్యదారులుగా చేరువారు తమ ధరభాగ్యతోకూడ 1 రూపాయ మాత్రము మణియార్జనద్వారా తమకు మేయి కింది విజ్ఞానమునకు పంపించి తమ పేరును రిజిస్టరు చేయుచుకొనినచో అట్టివారికి ఈ పరమరహస్యమైన గ్రంథమును మిగత రు 3 లకు వి. పి. గ పంపబడును. (394-984) పి. ఆర్. సావంత్ నాయుడు, బంగ్లా (గుంటూరు జిల్లా)

స్వదేశ భృదయమునకు

స్వదేశ పరిశ్రమములు అత్యావశ్యకము

దంతిమాడ్చుములు. కేక తైలములు, సబ్బు, మొదలగు వానిని చేయు పరిశ్రమలు.

తపాలు ద్వారా సాంగముగా నేర్పబడును.

1 రూపాయి అడ్వాంసుతో వ్రాసుకొన్న ఈ సంబంధమైన ప్రకటన మొదలగునవి పంపబడును.

సూపరింటెండెంటు కలెక్షన్స్ డెన్సు స్కూలు.

తెంగుళూరు, సిటి.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధావధములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నివృత్తనను పరికింపును.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఘోష ఆయుర్వేదిక యూనివర్సిటీ, గ్రాజుడేట్. ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్సల్టింగ్ కమిటీ ఎగియర్ వేక. నం. 2, బొంబే, పిరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రాలను, ఉపయోగించుటవలన, క్యాసోద్వాస్థముల వ్యర్థానము, అజీర్ణము, నులబెడము, ప్రక్కనోసిపి, కడుపునొప్పి, అవ్వాకజ్వరము, పిత్తసంబంధరగము, బిడ్డల యెముకవారముల స్పృయు, గుణులయ్యెను, తమవర్ణకు ప్రతిదినము వచ్చు రోగులకు, నీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీతైలములు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి.ఎస్.ఆచార్యరావు, సీనియర్ సర్జిక్, స్వామిగిరి కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; పిరు వ్రాసినది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రాలను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోత్కృష్టమును, గుణులను ఈమాత్రలు గలిగి యున్నవని నేనుచెప్పట కాపందభరితుడ నగుచున్నాను.

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసామండుక కేంపును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో నూడి యుండును. 250 మాత్రలన్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల బొకసారి కెప్పించుకొనిన బుసాని ఖర్చుతోలేక రూ 1-2-0

12 సీసాలొకసారి కొనిన 1-12-0

25 సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తకోగములకు మావడ్డ ఆయుర్వేదిక పేరు సిద్ధావధముల దొరకును.

విజ్ఞానము:—ప్రీసీతో లాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

